

A Polgár

A DEMOKRATA-LIBERÁLIS POLGÁRSÁG LAPJA

Előfizetési ára: egy évre 180.000 K. Egyes szám ára: 4000 K
Jugoszláviában 5 dinár, Ausztriában 5000 osztrák korona
MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON

FŐMUNKATÁRS:
VÁZSONYI VILMOS

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST VIII, FÓHERCEG SÁNDOR UCCA 19
TELEFON: JÓZSEF 12-76

A szanálás betegsége

Irta: VÁZSONYI VILMOS

Genf zárandokunk hazaérkezett. Genfben hűskén hirdette, hogy ime, a magyar szanálás fényesen sikerült, mert eddig 60 millió aranykoronával több volt Magyarország bevétele, mint azt a szanálási törvény előirányozta, 60 millió aranykoronával többet izzadt ki az ország, pedig a kiadások terén nem állott be csökkenés, nem mutatkozott nyoma a takarékoságnak. Egyes hivatalokban még mindig nagyobb a létszám, mint a béke idejében és különösen a magasrangú tisztviselők száma hihetetlenül megnövekedett. Folyamorságunk, váromorságunk még mindig akkora, amely sok volna régi Magyarországnak is.

Amikor a miniszterelnök újra hazai földre lépett, a gazdasági élet esataterét a halottak és sebesültek sokasága borította el. A kereskedelem akut válságba jutott, a bankok, a részvénytársaságok és vállalatok nagy létszám-apsztása után, a B-listás magánhivatalnokok és alkalmazottak leosztó elszaporodása után most rákerült a sor az önálló existenciáikra. Régi cégek fizetéképületenkké válhának és a megmaradtak súlyos küzdelmet folytatnak a megélhetéssel. Sötét gond borul az üzleti világra. A magyar szanálás betegsége kifakad. Kiderül, hogy nem lehet bintetlenül olyan alapra fektetni az állam szanálását, mintha az állam különvált életet folytatna a társadalomtól. *Belca gazdasági társadalommal az államot pénzügyileg is csak ideig-órára lehet helyreállítani.* Az a szanálás, amely nincs tekintettel az ország termelő- és fogyasztóképeségére, amely a terheket aránytalanul osztja fel, amely a kisebbekre rakja a terhek többségét, amely önmaga fokozza a drágaságot, tehát csökkenti a termelés lehetőségét és apasztja a fogyasztóképeséget: *csak gyorsan kilöbönöz a görögöt, amely után sötétségben és nyomorúságban maradunk.*

A magyar szanálás olyan tényezőkre épít, amelyek szükségképp fokozzák a drágaságot és amelyek megnyomortítják a városi lakosságot. Végtelenül szomorú ezen a ponton az összehasonlítás az osztrák szanálással.

A magyar szanálás egyik jelentékeny tényezője a házadó és a kinstári haszonrészcsedés. Az 1924. évi IV. te. azért foglalta törvénybe a házbéradó fokozatos emelkedését, mert a házbéradó és a kinstári haszonrészcsedés révén az állam-nagy bevételeket reméli és ért el. A törvényhez csatolt kimutatás szerint az 1926. évi második felében 33 millió aranykorona lesz a földadó, 20 millió a házadó és 35 millió a kinstári haszonrészcsedés. E szerint 22 millió aranykoronával többnek kell belőni egyetlen szükségleti cikk, a lakás után, mint amennyi az egész ország földadóját, Smith fiboztus jelentésében nem részletezi az egyenesadókat. Nem kívánás arra, hogy emennyi folyik be az egyes adóembekből és az egyes foglalkozási ágakra mennyi esik egy-egy adóból. Nem bántja őt a kíváncsiság, holott például könnyen megtudhatná, hogy a *jövedelemadónak több mint 60 százalékát fizeti a városi lakosság, amely az országunk csak egy kisebb részében lévő töredék.* Megtudhatná, hogy a házadó és a kinstári haszonrészcsedés, amelynek a szanálási törvény akkora szerepet jutalt, mint a többi egyenesadónak, a jövede-

lemadónak és vagyonadónak együttvéve, ugyancsak nagyobb mértékben folyik be, mint azt a szanálási törvényhez fűzött költségvetési előirányzatok remélték. És megtudhatná, hogy ezt az adót legnagyobb részében a városi lakosság fizeti.

A házadó és kinstári haszonrészcsedés a *jövedelemadónak a legrosszabb formája*, mert mindenki fizeti, de a városi lakosság számára *nincs létszámhatár és egyáltalán nincs fokozatosság.* Kétségtelen az eddigi eredmények szerint, hogy ez az adó sokkal több bevételt eredményez, mint az előirányzat, 1926 második felében, tehát a földadónál szemben mutatkozó többlet messze túl fogja haladni a 22 millió aranykoronát és beállhat az a rettenetes helyzet, hogy ezt az egyetlen szükségleti cikket, a lakást sújtó adó az egész ország földadójának kétszeresét is elérheti, vagy felülmulhatja.

A magyar szanálás évnegyedről-évnegyedre emeli a lakás- és üzletbérleteket, tehát *szükségképpen fokozza a drágaságot.* Ezzel szemben Ausztriában ez az adó nem is állami adó. Az állam ezt a bevételi forrást átengedte a tartományoknak, amelyek *építési adó* formájában tartják fenn és az így elért bevételi összegeket *lakásépítési célokra fordítják.* Ilyen módon építetett Bécs városa a lefolyt három esztendő alatt 20.000 új városi lakást.

Szomorú az összehasonlítás a vármok terén is. A vámbételek sokkal nagyobbak, mint az előirányzat. Amde a vámba a fogyasztásra nevezedik, a drágaságot fokozza és a túlmagas névdiadalmas pályafutás után megbuktatja önmagát, mert megnejtíti a forgalmat. Smith fiboztus jelentéséből kiderül, hogy *Magyarországon a vámba hámszor akkora százaléka a behozatálnak, mint Ausztriában, Ez annyit jelent, hogy az osztrák fogyasztókétség háromszor olcsóbb érvénytelenek mellett juthat a behozott cikkeikhez, mint a magyar.*

A harmadik tényezője a magyar szanálásnak a *forgalmi adó.* Ennek az adónemnek az eredménye is sokkal nagyobb, mint azt a szanálási tervezet előirányozta. A magyar forgalmi adó mindannyiszor ismételtlen adóztatja meg az árut, valahányszor új kézbe jut. Zaklatja a kisebbüzletiek sokaságát, adósodóvé tesz minden kereskedőt és iparost és rúnekedik egész gazdasági életünkre. *Ugyan útaban, amidőn az ország fogyasztóképsége legyengült, a forgalmi adó nem látható át a vételekre, hanem az iparos és kereskedő súlyos terhe marad.*

Dacára a forgalmi adó egyszerű eredményének, a kormány nem haladna a forgalmi adó osztrák rendszerét alkalmazni, amely az árut csak egy ponton adóztatja meg és zaklatástól mentesíti. A magyar állam tehát a *forgalmi adó terén is úgy szanal, hogy beteggő teszi az ipart és kereskedelmet.*

A magas házadó, a kinstári haszonrészcsedés, a magas vámba és többször beszédtelt forgalmi adó, a magas vámba: mindannyiszor árdragító tényező. Mindezekhez járul még a követt adók közül a *fogyasztási adó*, amely eredményében szintén nagyobb, mint a szanálási törvény előirányzata.

Betétől mindezt a súlyos *jövedelmi és kereseti adó*, amely túlnyomó nagy részében a városi lakosságra szakad.

Igy állott elő a kereskedelem súlyos helyzete, amelyet még a vámbólte nehézségeivel és a kereskedelmi hitel megszűnésével súlyosbítottak. És amikor a kereskedelem ilyen akut válságban szingyóldik, a kereskedelem, melynek Budapest kedvező helyzeténél fogva az ország

erősségének kellene lennie: a miniszterelnök figyelmeztetést vár, hogy ezt a helyzetet észrevesze. És amikor figyelmeztetik és a már gazdaságilag sebesültek jalkiáltása hallatszák a fülébe, akkor számára nem sürgős az intézkedés és *másirányú elfoglaltságával menti*, hogy nem foglalkozhatik nyomban a kereskedelem válságával.

Ó más fájdalomak iránt fogékony. Genfben azért eszedett, hogy a 60 millió aranykorona feleslegzet az inséges földbírtok érdekében használhassa fel, amely a korona romlása folytán — épügy, mint a városi ingatlanok — *nagyszerű nemzeti ajándékhoz jutottak*, mert *leronygott papirkoronákkal fizették vissza az aranykoronákban felvett jelzőlogos terheket.* A föld tehermentesítése, mely valamikor egyes rajongók álma volt, teljes mértékben sikerült. A miniszterelnök a tisztviselők előlegén kívül a földbírtokhitelre kívánja fordítani a jobbára a városi lakosság által kifizadott többlet-bevételeket. A kereskedelemmel szemben való *közémségét* még felézi azzal, hogy az *approprációs törvény* szerint 50 milliárdot von el mezőgazdasági célokra a postatakarékpénztár pénzéből, amely eddig ugyancsak a kereskedelmi hitel szolgálatá.

A *bevételei felesleg egy része is elegendő volna a kereskedelmi hitel bajainak orvoslására.* A másik részt pedig kizárólag *építési akcióra* volna szabad felhasználni. *Minden törekvés, amely az építkezést mindaddig, amíg a kamattal magas, magánépítkezés után akorja megújítani — háa erőlködés.* Erre vall az egész külföld példája. Aki *jövedelemzőség* szempontjából akar tőket elhelyezni, az a magas kamattal korszakában nem fekteti tőkéjét házba, aki pedig házban akorja konzerválni tőkéjét, az oleobbban szerezhet régi ingatlant, mint amilyen költségen újat építhetne. *Miért? Mert a házbólajdon is nemzeti ajándékot kapott*, amikor *leronygott papirkoronában fizette vissza utómarthelt és ezzel az előnnyel semmiféle útonnem emeli ház nem versenyzveth.*

A *lakáskérdést tehát csak az állami és a városi építkezés oldhatja meg.* És annak a rettenetes adótehernek, amelyet a házázóban és kinstári haszonrészcsedésben az állam a városi lakosságra zúdít, csak egy meutésge lehetne, ha *annak eredményét az állam az építési akcióra fordítaná.*

A kormány városellenes politikája csak újabb bizonyítéka annak, hogy *minden demokrátiás és szabadulási erőnek össze kell fognia és a proletárokkal együtt öntudatos, kemény és harcos táborat kell felsorakoztatni a reakció ellen, amely nemcsak egyenlő jogunkat és szabadságunkat, de megélhetésünket is veszélyezteti.* Sokkal komolyabban íőket élünk, semhogy ma politikai alképletkekkel és gerinctelen, puhányszervi alakulatokkal lehetne segíteni a városi lakosságot. *Ma a nagyexistenciák is inoannak. Ma tehát nem lehet osztályharcot hirdetni a munkások ellen és osztályharcot provokálni magának a polgárságban, előkelő elkülönítésre buzdítva a nagvokat, a kiesinyek ellen.* Az ilyen uszóti rendszerint nem játékos, hanem *bibie*, akinek nincs veszteti valója és aki bátran részvev a játékokban, mert sokasban veszteth. A kibieek csak hintázának önmaguk és repüljenek ki önmaguk hirtájuk merész rúntében, de ne vigyék mások esontjait a vásárra.

Vagy visszanyered Budapestet, vagy örökre elveszíted!

A másik front felé

Már megint nagyon fellelkesült a fajvédő külpolitika: Herriot kormánya hoz! Diadalordítással köszöntik ezt a hitet, amely különben csalótlannal megegyező, reménytelenül kövélő az ország felé, amelyet a diadalordítással köszöntik, holott ha valójában magyar nacionalista politikusként volnának, akkor le kellene tagadni; még ha igaz volna is: MacDonald és Herriot — ez jelentette körülbelül egyetlen kristályosodási pontját a békeszerződéske revíziójának, ami végül is, legfőbb érdeke egy egyetemes magyar politikának, egy olyan politikának, amely nem tiszteletlen vármegyében gondolkodik, nem tizenhárom vármegyében számol, kalkulál, politikát, hanem amelynek számszerűsége az egész magyarság. Csak hogy Herriot demokratikus politikusként, MacDonald pedig egyetemes szocialista —, és természetesen, hogy az a politika, amely előtt „a nacionalista internacionalizmus” lebeg, egészen elfeledti, hogy az angol és a francia demokrácia a békeszerződéske revíziójának politikáját is magával rántotta a mélyébe, nekik írom Herriot és MacDonald bukása, ok elragadtatásuknak adott kifejezést Poincaré ereje, Baldwin hatalmas adtak... mit tudják ők, hogy az az erő és az a hatalom talán épp a genfi legyőzköztve megsemmisítésében fejeződik ki, amely pedig első lépést jelenthetett volna Magyarország jövőjének elismerése felé. „Fajvédő” politika és egyetemes magyar politika — kiegészíthetetlen ellentét ez a fajvédőpolitika — mindig kevesebb jogot, szabadságot és jogegyenlőséget akar, az egyetemes magyar politika érdeke, Magyarország nagy történelmi hagyományához és hűségét a mind több jog, minél több szabadság és minél nagyobb jogegyenlőség. Párizs Ezen egyszerű eszaki gondolatok fejezte ki meggyőződését, hogy miket lehetősége az, hogy egy ország, amely a külpolitikában, a nemzetközi politikában jogra lép fel mint újdíjazott és elnyomott: saját belső politikájában fűző és elnyomó legyen. Ilyen politikát csinálnak a fajvédők — szerencsére a nagyvilág nem őket látja Magyarországból, hanem látja az ország egyszerű szabaddal tradícióit és látja most is annak a politikának felismerését, amely a forradalmak és ellenforradalmak zűrzavarából a demokrácia útján szolgálja a nemzeti fejlődést. Fajvédőpolitika és egyetemes magyar politika: kiegészíthetetlen ellentét. Itt van az erdélyi példa. Lehetetlen fájdalom, harag, keserűség, kétségbeesés és mélyes megrendülés és meghatottság nélkül olvasni Nagy Károly erdélyi református püspök szentáti beszédét, amelyben a kegyetlenül meghazorgolt magyarság tiltakozása utódi hozzá, de talán mindenkihez, aki előtt a népjog: nem frázis; és a szerződés: nem rongy, most tárgyalják Bukarestben azt a közoktatásiügyi miniszteri rendeletet, amely az érettségizés előtt felvett vizsgát követel tizenöt-tizenhat éves diákoktól. *Hisz ez numerus clausus, hisz ez a tantervű megsejtés, hisz ez a politika bevitte az iskolába —* jánál fel a magyar püspök. Nem örvendhetünk eléggé, épp egyetemes magyar szempontból, hogy azt a szerencsétlen felvett vizsgát, a reakciónak ezt a sötét és képtelen kreációját nálunk megszüntették. De milyen szemmel néznek át Erdélybe a fajvédő reakció politikákkal, mikor azt látják, hogy „fajvédő” fogynak Erdélyben a román fajvédőek fejvere lett: a meghazorgult és újdíjazott magyarság, csak szemben. Oh, szó szines róla, a románok akkor is megsejtették volna ezt, ha nálunk nem a tombolt volna az a reakció, amely ilyen kinevezéssel ajándékozta meg bennünket. A románoknak a szakszervezeti procedúra — magyar politikák azonban még ürügyet sem adhat a román jogfosztásnak. Ezútkán ágyban sínes azt mondani, hogy az itteni fajvédő reakció ezt akarta — a reakciónak azonban, akár a forradalomnak, az a teletiana, hogy sőtben az jön a nyomába, amit akart: épp azért hirdetik, hogy a liberalizmus a legbátrabb magyar külpolitikai orientáció — azért hirdetik, hogy absurd és tébolyult az a fajvédő külpolitika, amely a fajvédőnek nemzetköziséget hiedeti, amelynek végző koncepciója szerint egy nagy internacionális táborban, váltive vonulna fel Hitler horogkeresztje és a párizsi *Camelot du rois*, a macedon-holgár felkelő és a szerb nacionalista, Mussolini feketings faszitája és a Narodna Odbrana felkes harosa, a Ku-Klux-Klan, a esz szokolista, a román fajvédő diák, aki nem engedi be a szót az egyetemre, és a vilóg minden jobboldali szélsősége, kilengője, felhuzalója. *Ó, egész kétségtelen, hogy az abszurdumnak ez a világgyűrésze. Vagy világszása ha egyszerű létrejönne, hallatlanul megerősítene a reakcióit a belpolitikában és a nemzetközi politikában is — de az aztán persze, egészen más kérdés, hogy Nagy-Magyarország politikája a francia, román, esz, szerb stb. fajvédő reakcióitól várhat-e többet, vagy a demokratikák diadalától?*

A „leleplezett” Vázsonyi

Már megint leleplezték. Igazán nem tudjuk, hogy a takacsövezetnek milyen egyszerű reneke ez a depel, amelyet folyton fel és le lebentenek és még sem szakad el — szettephetetlen, mint a Guttmann-ruha és szálladabb, mint az egységpárti kiegészítő, annak állásfoglalása a tikos választójog dolgában. Politikai életünk „leleplezése” épp olyan szükséges van erre a depelre, mint példán!

az állószedésre.

nyomai technikánk e egyszerű vívmányára, amely minden változatoság, minden fordulatosság nélkül is lehetővé teszi, hogy, mint valami automatából, ugyanazok a tamadások jöjjenek ki akár minden, ugyanazok az új-szében. Eddig külön-külön leplezték le Vázsonyi bűnei, most — nem tudni, milyen ünneplés alkalmából — sorozatos kiadást rendez a leleplezésről a kormány 8 órási felhívatalosa, amely egy végtelen keskeny határokban a liberalizmussal is érintkezik, már mint a Heinrich-párti liberalizmussal... Ittan vanul fel egy lajstromban a vádaknak oly vidán együttese, mint ebben a lajstromban, amely még képtelenebb, mint egy Heinrich-párti biztos: borzadva olvassuk a leleplezést, hogy Vázsonyi

legitimista volt.

de leleplezik azt is, hogy nem volt legitimista, sőt ő volt az, aki el akarta fogni Károly királyt.

leleplezik, hogy

Károlyi barátja volt

és leleplezik, hogy

Károlyi ellensége volt:

leleplezik, hogy

fejforgató volt.

de leleplezik azt is, hogy

nem volt fejforgató, mert fokozatos választójogot akart.

leleplezik, hogy

forradalmár volt.

és leleplezik, hogy

ellenforradalmár volt;

leleplezik, hogy

tűlbeszülte a választójogot

és leleplezik, hogy

nem beszülte túl a választójogot.

Perbeszélmi igazán nem érdemes, ezekkel a dolgokkal, csak az egészek komikumát érezzük ki mégis, amikor beszülünk rólok.

A listavezető tehát a vádak ellen az, hogy el akarta fogni Károly királyt, régt vád ez, és külfide is a régi: *Fényes László* beszede, amely így táncol az a szélsőbaloldári a Bethlen-párt politikai hadfelforgatói ekkéi körül. Ez a királyfogsági tréfa hatatlan vitalításról tesz tanúságot — fűlde, hogy ne mondják: túlszalta az igazságot, sőt fűlde szegény Károly királyt, sőt fűlde — Budaörsöt is.

Szegény Károly királynak elég jó volt Vázsonyi királyfogsága, a budaörsi rojalizmus azonban szigorú és kérlelhetetlenebb, mint a király; a budaörsi rojalizmus is tudta fejteni Budaörsöt, de nem tudott elfelejteni egy régi gyermekesét. Ezek a derék emberke valószínűleg az összes szabadkirályválasztók meg tudták győzni arról, hogy Vázsonyi ellensége a koronás királynak, akít el akart fogni — csak magát a koronás királyt nem tudták meggyőzni, annyira nem, hogy Budának egyik legelőkelőbb levéltárában bizonyára most is örök a boldogult királynak egy levelet, amelyben azt írja, hogy: „a tikos tanácsosok hűsége és ragaszkodása megingathatatlan, bármelyik pártához tartozék is”.

Mindhiába persze, ezeknek az uraknak a számára nem az állapítja meg valakinek a királyfűsége, hogy mit mondott róla a király 1920-ban, hanem az, hogy mit mondott róla Fényes László, — 1918-ban; a király esalóhatót híveinek megfűlésében — ők esalóhatatlan, ellenségeik megfűlésében. Aztán itt van

a Károlyi-féle dolog.

hogy Károlyi a Központi Demokrata Kör tagja volt. Valóban tagja volt; egyszerű-kétszer fent is járt a körben. Egy tudjuk azonban, hogy — például — a Nemzeti Kasszinóban nemcsak egyszerű-kétszer járt fenn; egy tudjuk, hogy tagja volt a szabadelvi pártnak is, a függetlenségi pártnak is, amely két pártnak véro esalólatos dekadenciában keresztozódik az egységspártban, — és ha Vázsonyi felölő azért,

hogy valamikor barátja volt Károlyi Mihálynak, akít a Demokrata Körbe is megfűtött, — milyen roskaton állhatna meg anna bizonyos fűsözök előtt, amelynek fűsűdletét Oroszlán-szívű Rikárd batorságvál szokták korni az emberek... milyen roskaton állhatna a történelmi fűsözöke előtt azok, akik 1919 tavaszán választójogellenes nagygyűlést rendeztek vele a Vigadóban, vagy azok, akik nem egy plebejus klubba, hanem az agráriusok hatalmi szervezeteinek élére, az Országos Magyar Gazdasági Egyesület elnöki székebe kísérték fel viharos triumfussal nagykarolyi gróf Károlyi Mihályt. Igaz, hogy most nemcsak azt lobogtják Vázsonyi szemére, hogy barátokozott Károlyival, hanem azt is, hogy nem barátokozott vele. Nemcsak azt, hogy vele csinált politikát, hanem azt is, hogy — ellene csinált politikát. Ez aztán igazán fűsűlegetessé tenne minden további dispanzt, ha az egészet nem futtatná be a humor anyrával egy mindentelő szűrűsűgeessébe vad:

ez, hogy azt mondotta annakidején, hogy javaslata léperső-léperső akarja megközelíteni az általános választójogot, hogy javaslata legfőbb elönye, hogy fűldekéssé választójogot terem, hogy a javaslat a fokozatos fűldeés alapján, azon az alapon áll, hogy azt a közbeszó idét, amíg a jelenlegi állapot megközelíti az általános választójogot, használjuk fel azoknak a nemzeti és demokratikus problémáknak megoldására, amelyekben a javaslat ellen felszólalók garanciatik és ellensúlyt keresnek az általános választójog ellen.

Ez aztán valóban virtúóztás az abszurdumnak; egy konzervatív politika, amely diadalordítással várja egy demokrata politikás arcába, hogy valandor ő is a fokozatos fűldeés híve volt, — és most mégis támadja a kormányt, amely konzervatív választójoggal jön!

Köppenyforgatósról beszél, de nem azt a köppenyeg említi, amelybe Pécs előtt a legitimista lilium volt beleszó. Budaörs után pedig a 49-es szabadkirályválasztó flamingó, nem azt a köppenyeg, amely meghítt takarója volt a Gombós Gyulával való fajvédő szerelmeknek épp úgy, mint a Heinrichékkal, majd Ripkákékkal való szabadelvségnek, nem azt a köppenyeg, amelynek báronya lekopott a szélső jobboldal az arany köppenyeg és az arany köppenyeg, a szélső jobboldal való úton, nem azt a köppenyeg, amelyben a munkapárt obstrukcióellenes munkazubbonyának fölött épp úgy ott vannak, mint a régi függetlenségi párt obstrukciós munkazubbonyának fölött, nem azt a köppenyeg, amelyet Genfben demokratikus diszített... most eről a köppenyegről beszél a kormány vidám esztalpa, hanem arról a köppenyegről, amelyet Vázsonyi forgatott ide-oda, amelynek külsője is, bűlése is egyforma, amely nem lett párt a forradalomban, a Nemzeti Tanács előtt és nem lett fehé az ellenforradalomban sem, amely nem rejteget mas választójogi politikát most, mint a muliban.

Es ha a Bethlen-kormány választójoga a fokozatos fűldeés választójoga volna, akkor Vázsonyi bizonyára nem tanúsította azszal szemben olyan éles ellenállást — a helyzet azonban éppen az, hogy míg az úgynevezett Vázsonyi-féle választójog valóban fokozatos fűldeést jelentett, ez a mostani javaslat — a fokozatos visszafűldeést jelenteti az lévés volt élöre, ez maratonit futás vissza. Akkor az 1918-as Tisza-féle választójog volt előtűnk... most azonban egy olyan nemzetgyűlés után jött ez a javaslat és annak szűlője a választójogi rendület, amely az általános tikos és egyenlő választójogból született, ha egyikéket nem is minden születési híba nélkül. Am 1917-ben komoly lépés lehetett élöre, az a háború, a forradalom és az ellenforradalom rettentő tróglófia után már csak nem is botorkálás; azóta az egész világon általános és tikos a választójog. — Es igazán nem tudjuk, milyen képen tükrözödik a világ ezeknek az uraknak eszaványbártáján, ha mindaból amit 1917 óta a nagyvilágon és a magyar világon történt, konzekvenciálit csak azt a tréfát vonják le, hogy — nekik igazuk volt, és hogy Vázsonyi köppe nyergofató!

P.-s.

A Lloyd-termet B-listára helyezték érezi szavaloestje napján. Palágyi Lajosnak egyik versét is B-listára tették. A B-listás terem és B-listás vers után már csak a B-listás kurzus hiányzik.

Haller István a numerus claususon kezdte el az arányszámítását. Később belát-hatta, hogy az üzleti életben reálisabban kell számolni, mint a hatalom polcán.

Zongorát—Planinót
 megveszünk Reményi
 eldörög zongora telep meg nem látogató
 Budapesti, VI. Királyi uca 58. Haago és Jeviták,
 vetel, csere, bec les, berak ározás

Wolffék „A Polgár“ leleplezéseivel agítálnak Ripka ellen

Egy különös támadás kulisszatitkaiból

A Wolff-párt mostanában agitációs gyűléseket tart és ezeken ki szoktak rohanni a kormány ellen, illetve Ripka ellen. Hiába magyarázták Ripka, hogy „a Keresztény Községi Párt vezetőinek titkosessége szándékában nem kétkedik, csupán ugyanazt a célt ő más úton akarja elérni“. Wolffék dörögnek elene, mert ellenzékiesség színében feltűnő most kellemes nekik. Wolffék és Ripkák a választások után majd jól megértik egymást, csupán most a nyilvánosság színpadán játsszák el a kutyá és a macska komédiáját.

Nem is érdemes ezzel a színjátékkal foglalkozni, de az mindenesetre figyelmeztető érdekel, hogy Wolffék Ripka elleni karakában A Polgárt vonaltattak fel.

A Polgár néhány héttel ezelőtt megírta egy elnagrad kölcson történetét, elírtuk, hogy a fővárosi némaire annyira megrömlött, hogy már csak hatvan százalékos kölcson akarnak neki adni. Megírtuk azt is, hogy ez a veszedelem már elhunyt a fejünk fölött, mert a kormány ehhez a szegényes kölcsonhoz nem adta hozzájárulását.

Ezzel vége is volna a históriának, de Wolff Károly mint modern Don Quijote, szemlalmok ellen harcba indult és elhunyt vasárnap tartott gyűlésükön a maga részéről tiltakozott, hogy ilyen kölcsonok fűssön a főváros. Manapság már meg a szemlalmok elleni harcot sem lehet megvinni agyadörögés nélkül. Az agyadörögést a fájvédó sajtó szorgallattá.

A beszéd előtt néhány nappal, mint eredeti újdonságát közölte a fájvédó lapok, A Polgár adatait, természetesen az eseményt fél-eresztve saját fölsimert szövegbe.

Az egész praktiká olyan átlátszó, hogy kár volna komolyan venni, de Wolffnak szüksége van ezekre a sikerekre. Az elhunyt veszedelmet, mint fenyegető rémet próbálta a választók szeme elé vetíteni és talán még azt is megérjük, hogy később majd azt hirdeti, hogy az egész akció meghusztulása az ő tiltakozásának volt köszönhető.

Mindenesetre jó ezeket a tényeket megjegyezni, nehogy nyugodtan pihenhesen ezeken a könnyen lezaggatható habérokon a városi politika modern Don Quijote-je!

HÉTRŐL-HÉTRE

Arról vitalkoztak egy nagy társaságban, hogy politikai összehesések idején vajjon mind a személyes ériakéss kormány és ellenzék között? Különben az érdekelte a társaság tagjait, hogy most, amikor az ellenzék blokk olyan vehemensen támadja a kormányt, vajjon szíves-e a magán-értekezés biztat, vagy egyáltalán elárkóznak minden értekezésről? Mialhoogy a vitalkozók nem tudtak meggyezni. Válaszok Vilmoshoz fordultak, mint legteljesbbséhes, nyilatkozték: a politikai harag általában társadalmi tére is?

— Attól függ! — felelte Vaszonyi diplomatikusan. — Gróf Bethlen István példát nem adott nekem kezét!

— Hallatlan! — szörnyűkötött el a társaság. Hát tényleg volt is ok a szörnyűkötésre. Elvégre csakugyan szándékos leleplezés az, ha Vaszonyinak, a kiváló politikai vezetőérőfűnek Bethlen nem ad kezet.

— Mikor történt? Hogy történt? — kérdezte igaztalanul a társaság.

Vaszonyi elavette magát:

— No, nem olyan tragikus az eset. Még 1917-ben történt, igazgyűgyminisztercsereom adott. Egy ízben gróf Bethlen István felkeresett Bulgarysok uccai lakócsomom. Eppen volt valaki nálam s azalatt Bethlen a kis szobában feleségemmel diskuráltott. Beszélgetés közben Bethlen végigment a szobán apró műtárggyait a többek között nagyon meggyerete tésztesz feltelesen egy gyűjteményre. Ez a gyűjtemény csupa finom márvány-, vagy porcellán-, amelyeket külföldi utazásaink alkalmával vásárolunk. Feltelesen egy vöröbe helyezte őket s csakugyan nagyon ritka, eredeti kollekció.

Bethlennek szöval nagyon megtetszettek a művészi szépségű kezek s megemlítette, hogy odalaza, erdélyi kastélyában ő is örís egy érdekes, bár primitívebb mintafűda márványkezet. Ezt a kezet állítólag H. Rákóczi Ferenc keze után mintázta egy korabeli szobrász. Képpellett örítte eddig, de mint-rossz ill olyan szép és érdekes két gyűjtemény van, a Rákóczi kezet felajánlja a gyűjtemény számára.

— Ez 1917-ben történt, de a Bethlen által ígert Rákóczi-höz még nem került a gyűjteményünkbe! — felelte be öblösözött Vaszonyi. — Hat nincs igazam, amikor azt mondom, hogy gróf Bethlen István nem adott nekem kezet? ...

A kormánypárti képviselőt valahányszor passzsziszta ellenzékkel találkoznak, mindig megleb-rik:

— Mikor jöttél már be a Házból? — Ne későbbjéltél — hangzik a felelet. — Csak újabb jól származnék abból.

— Micsoda? — Úgy is kell dobálni minket. Nagyon el avgyunk keseredni.

Hegymegi-Kiss Pál is biztalan egy egységspárti hangján:

— Ne önkényel, Pál! Gyere már be. — Nem lehet az! — felelte cian Hegymegi. — Mi már csak kint maradtunk. Óvatotok vagyunk, mint a nagykerési taligák.

— Hát az hogy eszáltozt? — Találkoztál a kezekemű taligáns a nagykeréssel. A kezekeműt ugyan abból talte a taligát, a nagykerési maga után húzza. Kérdi a kezekeműt:

— Szomszéd, miért húzza kead a taligád, mikor azt könnyebb talni? — Aztét — feleli a nagykerési —, mert félek, hogy ... belépek ...

Kiváncsi vagyok

vajjon az úszárférhetetlenségi bizottság is olyan szigorú lesz-e Hállorel szemben, mint a mezteleni bizottság volt Rupert ügyében?

Kiváncsi vagyok: vajjon Amerikában is be fogják-e hozni a numerus claususot?

Kiváncsi vagyok: mikor fogják megalkotni a polgárok választójogának hatályosabb védelmére szűlő törvényt?

Kiváncsi vagyok: vajjon hasznos terget csak Kiss Menyhértnek és Dudavári Lászlónak szabad-arma?

Kiváncsi vagyok: vajjon Hüller István is meg fogja-e írni emlékiratát az emigrációból?

Még a kormány is elítélte a Wolff-párti bizottsági tagok jövedelmeit a főváros részvénytársaságainál

Vagy lemondanak, vagy nem lehetnek bizottsági tagok — Plathy György lemond — Budai Dezső még nem határozott

A főváros villamosvasúti részvénytársasága körül komoly bajok vannak. A Wolff-féle uratom ide is befeszítette magát és az eredménytel mindenki tisztában van akkor, amikor 3500 koronát fizet azért, hogy lakóhelyétől a munkahelyéig villamoson eljuthasson. Az elhunyt héten, valamint az utóbbi napokban nyilvánosságra került, hogy

több mint másfél milliárd koronát „díszkrél“ cölkora fordított az igazgatóság és az a könyvekből nem tánik ki, hogy ebből mennyi pénz osztottak fel egyenes köztűli igazgatósági taniékek és más különféle címeken.

A község megdöbbenve figyel fel, hogy a Wolff-párti bizottsági tagoknak, úgy látszik, nem rossz jűtet a politika, beültek a Beszélő igazgatósági székeibe és a jövedelmek egyrészt busipók a zsebkübbe. A leleplezések azonban ezzel nem fejeződtek be. Kiderült, hogy

Budai Dezső, a Wolff-párt villamoshoz beledlegált ávszeré, a leghonosabb ebredőcsér, a villamosjegyek árától fűzötti lakosának telefontját, a villamos cipőszemében csináltatja cipőit, a villamos szabónkhelyében készíti a ruháit, szöval a villamos ugyan-úgy kiszolgálja, mintha magánvállalat volna

és a Wolff-párti bizottsági tag volna a tulajdonos. Egyszerűsen elfelejtik a villamos azt, hogy a villamos a főváros községű és közpénzekkel nem szabad dobódozni.

Azt már nem lehet letagadni, hogy az az új típus, azt a politikus, akinek politikai megbízásból anyagi haszna van, a Wolff-párt teremtette meg.

De nemcsak ok létesítették, hanem politikájuk bukásánál ez a nem kívánatos esodabogor meg is fog hatni, meg is fog szűnni. A politika most követheti, hogy azok, akik polgártársunk bizalmát kéri a masok számára, aznál az ürügygel, hogy érdekeiket harsolni fognak, azok ebből a megbízásból anyagi előnyöket megakarnak nem szereshetnek. A kormány, amely pedig nem áll eles elletlenül a Wolff-párttal, hiszen a Keresztény Községi Párt több vezető tagja az országos politikában a Bethlen-párt támasza, szintén felháborodott ezen az eljárásn és elhatározta, hogy ezt a lehetetlen állapotot megszünteti.

A főváros új törvényben már világosan benne van, hogy a törvényhatóságok tagja nem lehet olyan valaki, aki akar magától a fővárostól, akár a főváros bármely üzemétől vagy vállalatától bármiféle címen jövedelmet húz. Ez magyarrá fordítva nem jelent egyébét, mint azt, hogy Budai Dezsőnek el kell tünnie a köztéletből.

Vagy törvényhatósági bizottsági tag valaki és akkor a főváros községűd ügyen szolgálja, vagy pedig a főváros részvénytársaságainak igazgatósági tagja, aki feleltet húz, viszont azonban akkor nem szűkít bele a város ügyének intézésébe. Mindenki azt hitte, hogy a fővárosi törvény elfogadásán után Budaiék is lemaradtak a Beszélő igazgatósági tagságáról. Ez azonban nem történt meg, és a leleplezés után már érthető is, hogy nem szűkít elhagyni a jól jövedelmező kényelmes igazgatósági barszonyléteket.

Budaiék azszal érveltek, hogy ők jelenleg már nem bizottsági tagok, hanem őket a részvény-

társaság bizonyos időre megválasztotta igazgatósági tagoknak, leltől fölszeríthetlenség esete nem fogsz fenn.

Valna ugyan valami érkelési összejelhetetlenség, amely egyrészt úgy áll elő, hogy megszűnt a törvényhatósági bizottsági megbízás. Tehát az igazgatósági kiküldés alapja, másrészt pedig a törvény elfogadás elítélte az addigi rendszert, tehát Budaiék mostani jogi helyzetét is, de úgy látszik, Budaiék ezzel nem nagyon törődtek. Budai különben nem először csinált így. Amikor idején, amikor Bedő Mór nagy beszédében leleplezte, hogy maga és családja részre milyen sok villamoszabadjegyet vesz igénybe, Wolff Károly felállott és kijelentette, hogy ő nagyon a maga részről nem fogadja el ilyen kezdeményeket, de hát jogom van senki sem kifogásolhatja ezeket az apró előnyöket“. Budai akkor egészen elhallgatott, de egy szót sem szűlt és minden maradt a régiben. Most is inkább hallgatott, mert

ha Budai a fővárosi törvény határozatát le akarta volna vonni a maga esetében, úgy az érkelési kényességet úgy kissé drágán felelte volna meg az elmaradt tanulmányok s az apró kedvezések alakjában.

Most azonban egészen új helyzet áll elő. Meglesznek a törvényhatósági bizottsági választások és Budaiék nem foglalkoznak el többé a mostani kényelmes állásponttal. Ha újra mandátumot akarnak vállalni, akkor le kell mondani az igazgatósági állásokról, vagy, a mi nekik névne meg rosszabb, az ezzel a tisztséggel járó jövedelmekről. Budaiéknak hamarosan választani kell, hogy mit szeretnek jobban: a politikát, vagy a saját zsebeket, a nagy jövedelmeket.

Plathy György, a Beszélőnek egyik Wolff-párti igazgatósági tagja azt válaszolt. Elhatározta, hogy lemond az igazgatósági tagságáról, ha pedig a Wolff-párt engedelmeskedni akar, hogy a helyén maradjon, úgy a feleletét és a jövedelmét fogja a fővárosnak felajánlani.

Plathy mindenáron tovább akar szerepelni a politikában és ez a felfogása megmáshatatlannal, legfeljebb, ha a választásokon másnépen határoz.

Budai Dezső tudomásunk szerint még ilyen kijelentést nem tett, legálább a városban nem tudunk róla. Budai mindig arra hívatkozik, hogy az ő állásos munkáját meg kell felelti és abból, hogy a villamosjegyek árától fűzötti telefontját, a villamosnál csináltat ruháit és cipőit, az látszik, hogy jogosnak tartja, ha állítólag hasznos irányításáért anyagi ellenszolgáltatásokat kap.

Budai csupán az agyaztatja, hogy a villamosnál való igazgatósági tagja az és ez végén megszűnik. Lejár a megbízásának dátuma s meg egy olyan törvényhatóság nem fog akadni, amely át tovább a Beszélő igazgatóságába küldje.

A probléma most tehát az, hogy érdemes-e egy felesztendő villamosigazgatósági taniémet és egyéb jövedelmeit kedvelett a fájvédó politikától visszavonulni?

A községűet mindaz már nem érdekel, ennek a kérdésnek megoldása Budai magánügye. Egy azonban ránk tartozik és az az, hogy az új törvényhatósági bizottsági választásoknál vegyel elünk a szereplés szialerétől az olyan politikusi típus, akinek a politika anyagi dolcivalval kapcsolatos diltást szerzett.

40 szám	FOGORVOS		40 szám
R	Dr. Kovács S. és Barna I.		R
E	fogorvos, specialista fogász		E
S	Budapest, VII., Erzsébet körút 40-42		S
Z	Műfogás, fogszorvos teljesen szájpatás nélkül.		Z
L	Aranyfogás és koronák aranyval pótló fémbeől is.		L
E	Fogszűrés, fogtorna (plombáris és szételőntve el-		E
E	táztatással is), állítétek esetén is fordítva a legnagyobb bizalommal 40 év óta fennálló rendelésükbe.		E
T	Válszék szorakévtől fogvatnak. 10 éves próbált.		T
R	Fogszűrés, fogtorna (plombáris és szételőntve el-		R
R	Reméltés d. e. 9-11-g. d. u. 2-7-g. — Vasár- és		R
E	ünnapnap d. e. 10-1 óráig. — 40 éves praxízis		E
40 szám	FOGORVOS		40 szám

A PESTI POLGÁR NAPLÓJA

Irja: KRÚDY GYULA

Az öreg demokrata szerkesztő

Ma már kevesen emlékeznek rá... pedig nem volna szabad elfelejteni a mai világban, amikor a demokratikus küzdelmek csaknem elől kezdődnek, mint huszonöt-harminc év előtt, amikor Vázsonyi Vilmos volt a pesti egyetemi hangadó vezetője és dr. Báltászeki Lajos a demokraták újságjának a szerkesztője.

Miután könyvtáram némely részét egykor néhány barátommal vöröskatonára volt szíves pártfogásába venni: csak gyöngye memóriám segítségével emlékezhetek meg erről a szent férfiről, aki az önkéntes szegénység egyszerű köntösjében évtizedekig haladt Magyarországon azon az ösvényen, amelyen a magyar illuminátorok, a Martinovicsok leváratott véres fejét voltak az útmutatók. Ama utolsó szent férfiak közül való volt az „Új Század”, a demokrata helyi szerkesztője, amely szent férfiak már születésükkor megjelölték, hogy apostoli, vagy antikrisztusi legyenek egy nagy eszmének, amely a tengerrelől a tengerre terjedt ezeken a földi téren. Volt szerencsém munkatársra lenni a huszonöt esztendő előtt megjelent demokrata-újságnak; közvetlen közelből, csaknem a szomszédos íróasztal fölgyeltem meg ezt a páratlan nemességű férfit, akinek a nagy eszméké vetett hite tán ama vörösharűt is felhívta, akinek ezért a tizenhétéves korszakban a fejt vették a generálisok kaszájára — amelyet azóta tisztelőre. Vérmézőnek neveznek. — Amennyiben és szerény naplójegyzetben kitérhetek eszélesemre: bevalom, hogy az öreg Báltászeki doktor volt az első förtelmber Pesten, akit tisztelni kezdtem. A fiatal hírlápiró — különösen abban a Murgers-korszakban, amikor én kezdtem e földalton pályát — nem igen szokta meg, hogy bárkit is tisztelőben tartson a városban. Az ifjúság trágyányított some szokor többet lát meg az öregek e gyengeségeiből, mint ők azt maguk is gondolnak. Az öreg redaktorokat pedig akkoriban is szokás volt elnémeségek célpontjába helyezni, amikor azok napjainkban még javában visszavághatnának. Emlékezetem szerint: egyetlen kőszá vica, vagy tréfás kizsólás sem köbört a városban az öreg Báltászekiről, egyrészt azért, mert nem volt ellensége; másrészt a legkécsőbb hírlápiró gazda is oly tisztelővel tekintett e szent férfúra, mint 1848-ban talán Tánésics Mihályt nézték, amikor a lelkes tömeg vállon emelve hozta őt ki börtönéből. Ilyen kifogástalan jellemű, Corpus Juris-komolyaságú, a züraváros Pesten a misszionárius lemondásával járóló férfinak kellett annak lenni, aki a demokrata újságjának a szerkesztését vállalta. Megkülönböztethetetlen és érintetlen. Szegény és szent. Tudós és lángoló zornaliszta. Bátor, mint egy hitvitá, amelyet én meg Luther Márton mondott el késő maradekainak és elszánt, mint egy hitvitó, akit rajtakapás esetén máglyára vittek. Esernyővel, kalocsában járt, mint egy öreg professor, kopasz volt, derek szakállá volt, egykedvű volt, mintha soha életében nem lett volna fiatalember; mégis olyan eszmékért volt, amely eszmékért nemrégem meg a vérdíjjal, vagy börtönnel fizettek. Ez a szürke sülenderkalapos úriember, aki külsőjében olyan élénk volt, mint akár a legvidtárossabb akkori magnás, mondjuk: Bathányi Elemer; szívbeli meggyőződésében névtelen kispolgár, elnyomott kisiskolai, festőfészkek-lakó kisemberek szabadságáért, jogáért rajongott. Azt lehetett volna külsőjéről mondani, hogy egyenes utoda azoknak az osztrák főhercegeknek, akik szerelem, vagy egyéb hálaladáság folytán felespának polgárnak egy kis svájci városban; míg másrészt elődje azoknak a demokrata magnásoknak, akik grófi és egyéb címeiket szívesen sutba vetik, hogy hitterítők lehessenek valahol Afrikában vagy kóporvosok magyar falvakban... Azt hiszem: Vázsonyi Vilmosnak néhány kellemes perccel szerettem, amikor első, önzetlen, régi, jó hívét észbe juttattam. B. L. nem érte meg, hogy az „ígéret földjére” eljusson.

Mennyivel rövidebb lett volna a választójogi javaslat, ha egyszerűen azt mondták volna meg: kit akarunk kihagyni.

Meghívó
szíves meglekintésre!

500 db 200/300 nagyságu vaserős szönyeg kor. **390.000**

Kittató paplanok **290.000** — koronától feljebb

Agy- és asztalterítők, sezión-átvetők, u. m. férfi- és női szövetek, női feheremékek és vászonruk eredeti gyári árak mellett kaphatók

Quitt Lipót és Tsa
cégnél Budapest, Király ucca 32

Vigyzati Címre ügyelni! Nem saroküzlet!

A szocialisták sem veszélyesek, ha Gömbösékhez csatlakoznak

Már prozelitákat fogdos a fajvédő-tábor

Gömbösök gyűlésén leutóbb résztvett egy Vági István nevű szocialista agitátor, aki a szocialista párt balszárnyán a nyugatlanság szellemét képviselte. A szocialistáknak nem kellett Vági István. Gömbösök tehát szívesen fogadták Gömbösök lapját ki a dícsokszéken ezzel a legújabb hódításukkal. Vági Istvánt minden különösebb formáság nélkül bekebeleztek maguk közé. Ifa valaki a vallást felszeréli, akkor az állam törvényei bizonyos formásokat kívánnak meg tőle. Néhány heti gondolkodási időt annak és tanultak igazolták, hogy a vallás-ezre komoly megfontolásra, hely meggyőződésen alapozik. A felekezeti újabb formásoknak vetik alá a megtérőt és az első keresztényeknek be kellett állniok a folyó vízbe, hogy a víz sodra elmossa a régi meggyőződésüket.

Gömbösök nem kívánták meg a hozzájuk csatlakozó szocialistáktól, hogy a víz árja lemossa róluk a „nemzetköltség” vörös színt. A Gömbösökhez

csatlakozó szocialisták egyetlen csapására megszűntek az állama veszélyes felzorgatók lenni. A politikai helyesre egyszerűen költö a prozelitákból a megbíthatatlanság szellemét. A szocialisták, akik Gömbösökhez csatlakoznak, egyszerűen megnyerik az államfenntartói és államfenntartói jellegel, a nemzeti bélyeget, sőt a faji tisztaságot is.

Méhely tanár úr bizonyára felfedezi bennük a konstruktív véreseket, Kmoskó professor megállapítja rajtuk a szellemi atomizmust, Hoór tanár úr a nemzeti szeszmagot, Bársány professor pedig, hogy a fajvédelem burkában születek.

Mi gratulánk Gömbösöknek ehaz a legújabb „hódításukhoz”. Tudomásul vessük a fajvédelmi elv ruganyosságát és azt a meggyőztető tudatot, hogy minden „destruktívnek” nyitva áll a megtisztulás útja. Ez a tudat akkor is létező, ha nincs is szándékunkban, hogy valaha is igénybe vegyük.

A házfelügyelő mint alkotmányos jogok közveffője

A „szelvényrendszer” meg fogja nehezíteni a képviselők ajánlását

A választójogi javaslat a képviselők ajánlását az eddigi gyakorlattal szemben módosítja és bevezeti az ú. n. „szelvényrendszer”, mely abban áll, hogy az ajánlás íven az ajánló névalírása mellé választójogi igazolványának szelvényét kell ragasztani. Az indoklás szerint ez arra szolgálja, hogy a szelvény felelősségé tenné annak vizsgálattól, vajjon az ajánló egyszerűsített választó-e is és lehetetlen-e tenné, hogy egy-egy választópolgár több ajánlást ívet írjon alá. Az elmélet szép, de a gyakorlat nem és mi több ebben meggyőződünk róla, hogy minden újítás azt előzora, hogy az elnevezések mentől kevesebb választópolgára legyen s mentől nehezebben juthasson abba a helyzethez, hogy meggyőződésének kifejezését adjon. A szelvényrendszer alapján elővethető a következő anomália:

2. A választó ajánlási joga attól fog függni, hogy a képvélő mikor juttatja el a választói igazolványt a házfelügyelőhöz és a házfelügyelő mennyi idő alatt adja át azt a választónak.
3. Azok a választók, akiknek helytelen címzés, vagy címzés folytán nem lehet idejében kézbesíteni a választói igazolványt, elesnek attól, a joguktól, hogy képviselői ajánljanak.
4. Az ajánlásokra megvárható idő kűzbekelt alantak közegek lelkiismeretességétől fog függni.

1. Az ajánlások sikere attól fog függni, hogy a választók melyik rétege kapja meg előzár a választói igazolványát.

Ez az a rendszerrel a választópólások ismét egy lépéssel később jutnak el oda, hogy alkotmányos jogukat gyakorolják. Mert szemközti, hogy választók, külön képvélő-ajánlói képvélőket is kell igazolnók és csak ezután a közbenső állomás után valhatnak szavazókká. Ezzel szemben a „régí büntés rendszer” szerint a választói jogviszonyban — minden különös igazolási előírás nélkül — benne rejtett a képvélő-ajánlási és szavazati jog is.

Mikor lesznek a fővárosi választások?

Wolffék már házainak az ajánlási levekkel — Az utolsó hatóság plakát a választói névjegyzékről

A házfalankon ismét sürű nyomott nagy plakátok szövegéből olvashatjuk, hogy a fővárosi törvényhatósági bizottsági megválasztásnak a felszólalólapok elintézése során kiigazított ideiglenes névjegyzéke a Központi Városbizottság és az illetékes kerületi előjáróságoknál március 3-án, közszemlére kerül: a közszemle határideje március 20-án ér véget. Ez alatt ez idő alatt a névjegyzéket, a tanács illetéges a kerület előjáróság közvegekkel jelenlétében uaponként reggel 8 óráig déli 12 óráig mindenki megtekintheti és hétékonponként délután 2—6 óráig ellenőrlhetők. A kiigazított ideiglenes névjegyzék ellen illetéges a választási bizottságnak a felszólalásra hozott s a felszólalóval közölt határozata ellen panaszal lehet élni a közigazgatási bírósághoz.

A döntés a belügyminiszter kezében van a a belügyminiszter e perocig még nem döntött. Két irányba fontos a kormányhatóság döntése: a választás napja tekintetében és az ajánlási ívek dolgában.

Wolffék már nyomattak ajánlási leveket, házainak és házaitoknak vele.

Ez után a plakát után most már csak a választásról, helyéről, idejéről, módjáról stb. tájékoztató plakát fog körtekenni, még pedig nagyon hamar. A törvény szöve határidők tekintetében intőzkedik és ehaz képest

Ök tudják, milyen információ alapján. Pedig most már igazán tudni kellene, hogy is lesz azokkal az ajánlásokkal: a kormány nyomattja-e vagy a főváros.

április második felének bármely napjára, vagy május legelső napjára tüzelték ki a választást.

Wolffék sorénykedése egyrészt furcsa hájtáskat teremt. Egyes iskolákban

iskolagyerekek kápnak tanítóktól, tanároktól leveket további utánjárás céljából.

Az illeté tanító, tanár természetesen Wolff huzgó híve, aki még mindig úgy látja, hogy az iskola és a diákság nekik. Wolfféknak van kizsólágtatva.

Az ilyen erőlködésről azonban Wolffék maguk látják, hogy nem igen biztosítják a sikert. Tömegek kellenek és nincsenek tömegek.

Nem tudjuk, vajjon Leirer Lőrinc

ölte-e meg a lednyát. Ha ő tette, akkor a cselekvéséből látszik tanulság szótól felénk. Leirer Gusztáv a bizalmasait, házának jobaráját és támogatóját tette el láb alól, Froehreich az apása életét oltotta ki és Leirer Lőrincet azaz gyűlölsétek, hogy ő volt lednyának a gyilkosa. A gyilkosságok szellemének logikus folyománya vala ez. Egyenes vonal, amelyet mindenkinél előre kellett látnia és éreznie, mikor a gyilkosságok sora megkezdődött. Mert az emberekben felkórósított zád óstón nem ismer jogi megkülönböztetéseket, a szabadjára engedett pénzvagy nem igazodik kategóriákhoz. A gyilkosságokat politikai felbuzdulás jogelmélet kezdtek, mikor a jogtalan elfogyott, tovább folytattak ott, ahol tudták. A felkórósított szenvedély nem ismer barátot, családát, ellátgatótja a vérség fölötkei, vak óstónnak ezüdel és magával ránt az örvénybe. Az orgonányi ezüdel, a tisztai nádasokból belopódnak a tölglyafücceni lakásba, a vácsincait elbűrteti szabába, a földesúri kastélyba és a kokott halászházába... A dícsfény burkolka szorult és a legendás gyilkosok a bitóra kerülnek.

KÖZGAZDASÁG

„A kereskedelem válsága akut — az orvoslásról sürgősen gondoskodni kell“

Vázsonyi Vilmos nagy beszéde a Kereskedelmi Csarnokban

A Kereskedelmi Csarnok esütörtökön, március 6-án este ténylegesen rendezett, melyre meghívta a demokratikus ellenzék, melynek képviselőiben Vázsonyi Vilmos, Rupert Rezső, Bródy Ernő, Pakots József, Benedek János, Fábán Béla, Vámbéry Rusztem és még sokan jelentek meg. A vendégeket

Madarassy-Beek Gyula báró

elnök üdvözölte, aki rámutatott arra, hogy a Kereskedelmi Csarnok nem folytat pártpolitikát, de meg akarja hallgatni azoknak a képviselőknek véleményét, akik barátai a kereskedelemnek. Utána

Vázsonyi Vilmos

emlekedett szövére.

— Nem azért jöttem ide — kezdte beszédét — hogy itt a magam számára, vagy pártom számára híveket hódítsak. En nem kívánok itt pártpolitikát folytatni, csak azokat a nagy átfogó szempontokat, melyeknek egy talorba kellene összefogniuk Magyarországon az összes haladó elemeket.

Minden gazdasági rendszer alapja a jog és a szabadság.

mezt ennélkül nincsen ipar és nincs kereskedelem, nincsen kultúra sem. szabadság nélkül csak fogyaték van. Fogyhaték pedig csak tucatmunkát lehet produkálni, de nem lehet felvirágoztatni a szabad emberek szabad iparát és szabadkereskedelmét. Ezután a szánáljáról lért át és annak hibáival foglalkozott.

— Hatvan millió aranykorona pluszt mutat ki — mondotta, a szánáljáról előlényeztet — és ezt az összegét a mezőgazdaság számára akarja Bethlen fordítani. Azt mondom: vigyázzunk azaz a hatvan millió aranykoronával, mert nem lehet tudni, hogy a hét kőner hónap után nem fog-e belövellkezni az egyiptomi hől szőnyeg hónap. Amikor a kereskedelemben krízis van, amikor a drágaság határozott, nem tudom, meddig fognak a fogyasztási adók, a kinstári haszonrészesedés, a forgalmi adó az eddigi méretekben befolyjni.

A kereskedelem válsága akut, az orvoslásról sürgősen gondoskodni kell és erre nem is kell hatvan millió aranykorona.

Nincsen na fontosabb gazdasági kérdés, mint a kereskedelem akut válsága, ami beavatkozást igényel.

— Velem szemben felesleges azt hirdetni, hogy a szabadelvű elemek közös fronton harcoljanak. En nem ismerlek más egységes frontot, mint a haladás egységes frontját.

Azoknak a frontját, akik egyenlő jogokat akarnak a jogegyenlőség megtartásával szemben, a rombolás helyett alkotást, a revólütet szemben szeretetet, a diunkdókat, helyett a békét és a sültés helyett a világhadságot, (Hosszantartó olajlás és tap.)

— Szerintem a passzivitás az egész ellenék kérdése. A passzivitás nem jelenti a téllenséget, nem jelenti azt, hogy nem dolgozunk. Mi passzivitásunkkal csak azt akarjuk kifejezésre juttatni, hogy egész parlamentünk működésünk hibáival és meddő, tehát a harcnak más eszközehez kellett nyulnunk.

A passzivitás nem öncél, csak legyver a cél elértéig.

annak a célnak elértéig, mely az önk célja is, mert hiszen az önk osztályának elemele a demokrácia, a szabadság.

— Vissza kell adni Magyarországot a Kossuthok a Jókaiak a Petőfik szellemének. Ennek a célnak rendünk mindent alá. Nekünk a zsek-náry teljesen mellékes, mandatumok nélkül nem számítanak. Mi csak a küzdelem kérdék osztályrészét. Nekünk csak egy célunk van: mindnyájunk megváltása. (Zajos taps és élénzés.)

Vázsonyi Vilmosnak nagy lelkesedéssel fogadták beszéde után

Rupert Rezső

szólt fel. Magyarországon — mondotta — megkezdte a politika lehetősége. Annak a lehetőség, hogy egy hazának bá más és más utakon keresse hazaják boldogulását. Ma egy pártból két tartszunk mindennyajunknak, mely nem legyen sem munkaspárti, sem polgárpárti, csak magyar párt. Ez a párt legyen a többség az országban és mindenekelőtt a fővárosban. A diadal nem tollánk függ, hanem önköl, a nagy tömegektől. Önknek kell veünk kivívni a diadalt.

Pakots József

volt a következő szónok. A mostani küzdelemnek célja — mondotta — az, hogy helyreállítsuk Magyarországon a régi és szent hagyományok uralmát. Vissza kell szeresnünk az élet primitív szépségeit azoktól, akik az élet csúszagát, szőnyegét halasztják rá. A mai kurzus előtt nincsenek élvek, csak szenvedélyeket ismert, mert a szenvedélyek

keresztül legkönnyebb hozzáérni az emberek lelkehez.

a szenvedélyek keresztül lehet csak olyan politikát képviselni, mely a közpérettel kívánja vissza.

A magyar életet vissza kell fordítani a régi hagyományok felé és folytatni azt a szent tüzet, melynek ministránsai a magyar éghetnek legragyogóbb csillagai, a magyarságnak leghatalmasabb szellemi örösei voltak.

Vámbéry Rusztem

azt hangoztatta, hogy a demokratikus elemeknek lehetnek különböző politikai felfogások képviselője, a fűző oldal ppáltele szükségképpen egybeforaszta. A magyar kereskedelem végében nem haladhat együtt a szocialistákkal, de a szabadsággok kivívásában egy úton haladhatnak.

Benedek János

a régi politikai harcok és a ma küzdelemi között voni párhuzamot. Azt mondják — folytatta ezután —, hogy felháborít el a nemzet. Ez nem igaz. A nemzet kultúrájának él és szelvének nem fajmagyarok, hanem jó magyarokra van szükségünk. Ezután Madarassy-Beek Gyulát köszöntötte.

Fábán Béla

arról beszélt, hogy

a demokratikus ellenék igazának nem is van olyan tagjai és hívei a legfőbb propagálói, hanem a túlsólat.

a maga tetteivel, mindazzal, ami uralmát jellemzi. Most már közelre folyik és nem az a fontos, hogy a demokratizmus hívei megjelenjenek a gyűléseken, hanem az, hogy új híveket szerezzenek az eszmének, megszerezzenek számára olyanokat, akik nem tudták meg megérteni, mi a saját érdekük.

Gál Jenő

a kereskedelem szenvedéseit tette szóvá. Válsággal küzd ma az ország és ennek a válságnak a kereskedelem és ipar szenvedő áldozata.

Meg kell halitani az elismerés lobogóját a kereskedővárosi előtt.

mely magára hagyotta és segítség nélkül harcol a régi erők becsületéért. Ha meg tudjuk becsülni a földműves, nem illik meg hasonló megbecsülés azt, aki a föld termékeit értékesíti és a fogyasztóhoz juttatja? Itt kéne kell fogunk mindazoknak, akik a munkáiból élnek. A munkáiból élgetni munka a legzsebb politika, mert ez teszi az országot gazdaggá és versenyképpessé. A szónokok sorát Madarassy-Beek Gyula zárta be, aki azt hangoztatta, hogy

a polgárvás a választásokon a legnagyobb aktivitással fog részt venni,

ki itt, ki ott, de mindenki a közös ellenség, a reakció ellen.

A kereskedelem halála

„Lájtókot felebarátain szemeikkel“ — az ós-régi halotti beszéd szavaival kell megállanunk a kereskedelem halálánál, melyet napról-napra az újabb gyászejelenségek sora jelen. Hatalmas malmok, tökéletes, egészséges éregek, egész iparrágak hullanak el egymásután. Két régi hírú pozsonyi borkereskedő színtevést végzett az útleletlen és a számon kétségbejött eredmény öngyilkosságba kergette őket. Százszentes éregek, melyek a régi kis Pestből ma-zárta fenn a hatalmas Budapestben; a leromlott, elszegényedett Magyarországot áldozatává lettek. Történelmi kereskedő nevek fölött megjelenik a fizetésképtelenség gyászkerete. Egyik-másik kereskedő ház mögött egész történelem vonul meg: szabadságharc, Bach-korszak, 1873-as krach, millenium, háború előtti feszültség, háborús áruemzavarok, két forradalom... Egyik sem tudta megérteni őket, végül a „szánáljár“ végzett velük. Nem a konjunkturális idők

szóndnyághetiek Klein Gyula és Tea vasútgyárában Bpest VII. Dohány u. 84

Vasbútor, rézbútor
ZSOLDOS magánintézmény
Eltűzött kézművesek által magánválasztású, erettségig, vidékeket is
VII, Dohány u. 84 :: Telefon: József 124-67

„alapításai“, hanem a történelmi Magyarország történelmi kereskedelme jutott el a tünk szőre és a lelkharag a magyar gazdasági élet legbőségesebb erőforrásai fölött szolal meg...

A járvány, a kór, a létért való küzdelem, a gyengébbeket, az életre nem valókat szokta kidönteni. Eleterés, egészséges szervezetek csak a háborúban szoktak tömegesen elpusztulni. A magyar kereskedelem megdöbbentő veszteséglistájstroma is ilyen háborús eredmény: annak a harcnak az áldozatát foglalja magában, melyet a kereskedelem ellen szök látókör politikával evéken keresztül folytatnak. Az uszorbíráskodás helytelen szelleme, a behozatali és kivitelre lehetőségek korlátozása; az ütleterék horribilis mehekése, a kereskedelem ellen kibélezt ádpolitika a számlás összes terheinek a városi lakossága és elsősorban a kereskedőszőlyára való hárítása, a közözümi szolgáltatások, a fuvardíjtételek felemelése, a kereskedelem megbénító vámpolitikai: ezek voltak a 42-esek, a gőzszőlő, a lánypolitikai és tankjai a kereskedelem ellen vívott háborúnak.

Eszünkbe jut Spencer, aki a kereskedelmet a társadalom vörkeringésének nevezte. Ezünkbe jut az ókori Menenius Agrippa meseje a gyomorról és a test egyéb részeiről, amelyet még ma sem akarnak megérteni. Ezünkbe jutnak azok a felszavak, melyek szembéllították a falni a várossal, melyek a hat-százézer koronás gabonárukat eredményezték, melyek bűnösnek káltották ki a kereskedelmet és a következő tevékenységet meg a Kúria gyakorlatában és a törvényhozásban is megbélyegezték. Ezünkbe jut, hogy a botbűntelést a következő kereskedelem kedvéért támasztották fel, ezünkbe jutnak a plakátok, melyek az uccsukarok árdrágátokt pellengéreztek ki. Ezünkbe jut a kereseti adótvörvény, mely az adócsalást kizárólag a városi lakossággal szemben ismerte el. És az óségi Jolanti Beszéd szavaival kell gondolnunk: „Lájtókot felebarátain szemeikkel“! Ine, itt felszök a bűnös kereskedelem, mely csak nyereszkedni akar, mely adótelítélésből él, mely létre a falut, mely a nemzet-vörvény minden szaporulatát a maga trezorjába akarta gyűjteni és amely ellen a törvényhozói többség egyenesen kénytelen volt visszanyelni a botböz és a dereszék.

És ha megkeressük azokat az érinkezős pontokat, melyekben a mai korszak nem tudott elszakadni a megelőző forradalmak szőlemétől, akkor mindkettőben megtaláljuk a kereskedelemnek ezt az oklatlan gyűlöletét. Mindkettőben ott látjuk azt a felgőzést, ami a kereskedelemben a liberálizmus bűnéit és kínzóesét szőrozta. Isbennek egyik drámájában, a John Gabriel Borkmanban két ellenfél egy halott teteme fölött nyujt egymásnak kezét. A leromlott, megcalt kereskedelem holtteteme fölött kezét nyujtathnak egymásnak a kommunizmus és a kurzus...

— Tovább mélyül a kereskedelem krízise. A kezutóbbi napok során újabb meg újabb hírek keltő szőnyra egyes egyes állítólagos fizetésképtelenségről. A hírek ezáltal régi, tekintélyes zavarait kolpor táltak a meg kell adni, hogy mindeközül nagy meg dőbbéssé váltottak ki. Szőrecesre utalnak a hírek erősen távolitoknak bizonyitnak, mindazonáltal korántsem állítanak, hogy a magyar gazdasági tényezők pesszimizmusra áldóbbágyzótt volna. Egyéb-kül megállapított azért, hogy a jelen év első fél hónapjában összesen 256 eszdéinkülvényi kényezt egyesegek és 28 eszdé volt, tehát jóval több krízis mint az egész élmúlt év során.

— Ki kezdte el? A hitel és a kamatszőre tekintetben kezdődött együtett a felgőzása a Nemzeti Banknak, valamint a pénzügyminiszternek. Csapn azt nem tudjuk maguk közül eddigant, hogy tulajdonképpen ki kezdte el a hitellek kiterjesztését valamint a kamattal beszdálitását. Meghatá udvariasárral egyik a másikat kősséki a kezdő lépés megtételére. S amir a pénzügyi tényezők egymást hatázták, tömegesen mennek tőnkre a hitel igényük. Háiba, ha tett és elhatározás nincs is, de — jó mndor s előzékenység, az aztán van, quantum satia. Direkt előzékenység, hogy a hitelszűkegletekről mily odadással, s megértéssel beszélnek az illetékes tényezők.

— Ki fogja megcsinálni a valutareformot? Németország egy napon merész elhatározással végt vémet a valuta-pániknak s ismét életre hívta az aranymárkát. Ausztria se habozott túlszökni a megcsinálta a kissé fenhéjazáon hangzó eszdé-állítgét. Magyarországon már a dolog nem olyan egyszerű. Itt a tődrák klasszikus földjén előbb a munkókot s retorikákat fogjuk megcsinálni, ahol majd az új valuta arányumát életre hívassuk. Egyelőre a pénzügyi szakfőrlak mind megállapítják, hogy az új valutát meg kell csinálni mielőbb. Senki sem meri azonban az odumot magára venni, hogy az új valutát napvilágra hozza, mert még ki talál szőli, hogy az új valuta csak egy föltal lesz több a gazdasági lerongyolódottságnak közepette.

— Ankt-bankett-ország. Egy előlé, külföldi pénzügyi szakember hosszabb időt töltött Magyarországon, hogy egy nagybörzsaúnyó vállalkozást létrehozzon. A sok huzavona azonban végén elkezerítette a napokban dolgzavogatóiul visszautaztat valahová Angliába. Egy ismerőse kísérte ki a vasúthoz, akitől ezekkel a szavakkal vált becsült: — Semmi kétség, a magyar gazdasági élet fejlettsége nagy hatást tett rám az idegenre. Csak egy kis baj, hogy itt az uraknál túlsok az ankt, meg a bankett. Ember legyen a talpán, aki keresztül bírja magát rágni rajtuk. Sajnos és nem bírtam, kevés a tréningem, úgy látszik — tette hozzá szőmörkös mosollyal.

SZÍNHÁZ

Csillagok

Március második felében mutatja be a *Vigszínház* Zilohy Lajosnak új színművét, melynek „*Csillagok*” címet adta a szerző. A darab nemcsak tartalmánál, hanem egészen újszerű színhelyénél fogva is különös érdeklődésre tarthat számot. Egy nagy tudónak, csillagásznak családi tragédiája látnak magunk előtt leperogni. Többet a darab szövegéből még nem árulhatunk el, csupán annyit lelehetünk, hogy a komoly jelenetek súlyos hangulatát sok bűvés, jótéves humor és kegyesítő intermezzo enyhíti.

A csillagász *Lukács Pál* játéka, feleségét *Fraszky Irén*, titkárnőjét, egy bájos fiatal leányt, *Gróf Franciska*, *Dénes György* egy hírlapíró szerepében fog sok derűs pillanatot szerezni a közönségnek, míg *Rajnai Gábor*, *Hegecs Gyula*, *Király György* és *Szerényi Sándor* képezi a csillagász környezetét. Ez a paródia szerepeket mutatja, mennyit vár a színház *Zilohy Lajos* új színművétől.

Valóságos tudományos expedíciók előztek meg a színmű próbáit. *Vajda* rendező és *Molnár*, a díszlet tervezője napokig tanulmányozták a Svábféregyven elhelyezett egyáltalán csillagászati observatórium berendezését és életét, majd a külföldi nagy csillagászati megfigyelések feljegyzései kerültek sorra, hogy a darab mind előtűb és nagyobb igazságát keressék. A színház — amint értesülünk — a szezon egyik legnagyobb sikerét várja az új magyar drámatól és az eddigi jelek arra mutatnak, hogy ebben a várakozásában nem is fog csalódni.

Téged is! péntektől

Renaissance Színházban

„Tégedis...” mesél a feleséged, vagy ha nem, meg fog; ezt a lélekt akarja behelnyizni a tanár úr a *Claude Gevel* vígjátékában, melyet ma este mutatott be a *Renaissance Színház*. A végén bizonyítás tárgya, az asszony tényleg a karjába emlík a — férjnek. Ebben azonban az udvari ügyfogyottsága a bűnös, úgyhogy a lélekt sikere valóban azon a bizonyos házban múlik. A szerző műve természetesen felfüggesztés a bizonyítási eljárást, néha kissé túlságosan és néha a humor nem egészen lényeges pikantériával helyettesíti. A vezető és mellék szerepekben *Simonyi Mária*, *Karos Gyula*, *Béres Gyula*, *Sugár*, *Bordás Rósi*, *Pálfi Anna* és *Turay Ida* nyújtottak mulatságos alakításokat, *Béres Ernő* rendezése igazságot a hosszadalmasított gyors tempóval enyhíteni. *Szék Ernő* fordította pedig — írások szerint — erősen belevágott a darab eredeti formájába, annak előnyére.

A *Marica* grófnő utolsó három esti előadása pénteken, szombaton és vasárnap a *Király Színházban*.

A *Vigszínházban* pénteken és vasárnap a legújabb kettes siker, *A főpéntoros wat* és a *Csendélet* ismétlik. Szombaton *Paul Géraldy* nagyszerű színműve, az *Észlelködés* szerepel a műsoron.

A párizsi *Grand Guignol* vendégszerelése március 9-én kezdődik a *Király Színházban*. A világhírnévű társulat, amely Párizs legérdekesebb színházi nevezetősége, *Rabali* igazgató vezetésével érkezik Budapestre, ahol a *Grand Guignol* utolsó tíz ezredtelének legnagyobb sikerét, legkiválóbb művészei ábrázolásában mutatja be. A *Király Színház* igazgatósága minden egyes *Grand Guignol*-darab bőséges magyarul ismerttetését bocsátja a közönség rendelkezésére, úgyhogy mindenki minden nehézség nélkül élvezhesse a francia művészek tökéletes előadását. Az előadások fényelőkelő kezdődnek, Rendes helyre. Elővételi díj nincs.

MOZGÓKÉP-OTTHON

Pénteken, március hó 6-án

Amerika leghatalmasabb revüje

A nagy fehér út

Goldwyn világfilm

A vadlovak királya

Amerikai filmkülönlegesség — 7 felvonásban

Előadások: 4, 6, 8 és 10 órákor

KAMARA A NIBELUNGOK

PÉNTÉKTŐL 11:30—12:10 CSÜTÖRTÖKIG BEZÁRÓLAG

ÖSGERMAN EPOSZ 2 RÉSZBEN. 1. RÉSZ 8 FELVONÁSBAN

Vasárnap délután: *Bunbury*. A *Vigszínházban* vasárnap délután *Wilde* Oszkár világhírű vígjátéka, a *Bunbury* kerül színpadra. Mérsékelt helyre.

Bajor Gizi és Csontos Gyula a *Csillagok*-ben, a *Magyar Színház* elragadóan mulatságos ujdonságában olyan vígjátéki sikert értek el, ami ma Budapest művészi színeinél. A *Csillagok* legközelebbi három előadása péntek, vasárnap, hétfő.

Szelemt, a messz szepeség keleti daljáték minden este a *Blaha Lujza Színházban*.

A *Marica* grófnő utolsó esti előadása. A *Marica grófnő*-t, *Kölmán* Imre remekét már csak ezen a héten játsszák este a *Király Színházban*, még pedig minden egyes alkalommal *Laboss Juel*, *Földy Ilona*, *Pálmay Ilka*, *Király Ernő*, *Róthony, Labador, Hala, Varday, Szirmai* és *Roskó* fellépéssel.

Lehár Friskitája világsiker, minden este a *Városi Színházban*.

A párizsi *Grand Guignol* első előadása hétfőn a *Király Színházban*.

A *Csillagok* nagy sikere. Az izgatott nagy vígjátéksikernek között is kiváló helyet foglal el a *Magyar Színház* színdarabja mulatságos ujdonsága, a *Csillagok*, amely oly rövid idő alatt teljesen meghódította a közönséget. A fensz siker tényezői egyrészt a darab bűvés meséje és kegyesítő szellemessége, másrészt a *Magyar Színház* nagyszerű előadása, amelynek élén *Bajor Gizi* és *Csontos Gyula* pártalan alakítású nemesek az előadásnak, hanem az egész magyar színművészetnek szerez diadalmat.

Tosca — *Walter Rózi* lesz a *Városi Színház* vasárnap délutáni előadása.

Vasárnap délután a nézős kapitány. A *Pérvárosi Operettszínházban* minden vasárnap délután szűfolt nézőtér előtt adják *Farkas Imre* népszerű operettjét, *A nézős kapitányt*. Most vasárnap délután is szerepel a műsoron, Mérsékelt helyre.

Egy pompás francia vígjáték és egy nagyszerű magyar komédia. A *Főpéntoros ur* és a *Csendélet* kerül színpadra a *Vigszínházban* pénteken, vasárnap és hétfőn. A *Főpéntoros wat*, *Fleiss* és *Caillouet* vígjátékát *Hegecs Gyula*, *Góttáné Kertész Ella*, *Gróf Franciska*, *Lukács Pál*, *Rajnai Gábor*, *Szerényi Zoltán*, *Béla Miklós*, *Dénes György*, *Horváth László*, *Décs István* és *Szilky Irén* játsszák. *Molnár Ferenc* komédiájában, a *Csendéletben*, *Darvas Lili* és *Góth Sándor* játszik a főszerepeket.

Téged is! péntektől

Renaissance Színházban

Perceleg zúg a tarts a *Mimi Shoro* tangója után, melyet az európai hírvilág minden színtől siker közepette ismételt *Lehár Friskitájának* második felvonásából híres orator-jelenetnek.

A *Grand Guignol* hétfő este a következő darabokat játssza a *Király Színházban*: *Boldogság*. A lassú holdkeltés kastélya, *Alzolt*.

Egész Pest a *Fraskitáról* beszél, a *Városi Színház* szenzációs *Lehár-ujdonságáról*, amely művészi szenzációk egész sorával lép meg a közönséget.

A nagyságos asszonyt már látam valahol. *Fodor László* vígjátéki remeke, a *Belvárosi Színház* mulatságos szenzációja, ma, pénteken, *M. Makay Margit*, *Pálmay Ilka*, *Tóth Búcsó*, *Kertész, Tarany, Rubinov*, *Gardonyi* fellépéssel.

Eredeti párizsi díszlet, kellékek és ruhák a *Grand Guignol* előadásán a *Király Színházban*.

A *Fraskita* szenzációs slágeréneke *Szilky* és *Molnár Vera* duette, amelyet a két fenomenális táncos nemesnek zene, de fénykísérettel, egy fraprián modern világitótrúffelkel elő a *Városi Színház* diadalmos operettujdonságában.

Az intézményekről

az szokták mondani, hogy azok egy-egy ember meghatározott árnyéka. A Nemzeti Múzeumban *Széchényi Ferenc* gróf, a *Georgikonban* *Festetics György* gróf, a *Tudományos Akadémiában* *Széchényi István* gróf emléke él tovább. Az utolsó esztendő „intézményeiből” eddig csak az árnyékot láttuk és abból kellett visszakövetkeztetnünk az emberre. Most, amikor egy-egy modern intézmény mögött feltűnik hordozójának a színtelje, ösztönbe be kell vallani, hogy nem ért becsülettel meglepetés. A dunántúli rendezésnél esztendőnél előzetes feltevések, egészen logikusan következik *Lederer Gusztáv* szemléje. A numerus clausus szellemét nem ut el bántón *Haller István* képe, aki szeméket, jel-szavakat hárított el, akiknek magosan színyteljei idejénél mögött végül is előbúj az élet. Az intézmények az alkotók meghosszabbított árnyéka és erre az árnyéka most reálhat az az újabb árnyék, melyet a kezenénekeik tevékenység azóta vetett. A *Magyar Tudományos Akadémia* megalkotója a honatban és a hazai sorain való aggodás az örökletre kergettek. A dunántúli rendezésnél levezni a *Börög* került, a numerus clausus megalkotójától pedig az élet szelleme az újvilágba hozta. Az összehasonlítás nem él ki kedvetlen nem az alkotók, sem művek javára ...

A vérbíróság

nem ismeri az amnesztiát. A vérbíróság halálba kergette *Kiss Ferencet*, mint előzőleg négy más társával tette. A vérbíróság halálba bűnnek tekintette, hogy *Kiss Ferenc* állampolgári kötelességének eleget tett és tanúskodott *Maffry József* ellen, akit az állami büntető hatalom szintén halálra ítélt. A vérbíróság ítélete nemcsak *Kiss Ferencet* mondta ki ezzel a bűnösök, hanem az állami büntetőhatalmat is, amint büntetést szabott *Schweinitzer* rendőrkapitányra is, akinek a nyomozás erőlyes lefolytatása alkalmából bombát küldetett a lakására.

A vérbíróság mátkán egészíti ki a régi különítményeket és ugyanannak a mellékhatalmunk a szerve, mely Budapestet detronizálta és Keszkené-t hirdeti az ország fővárosának.

Ezt a főhatalmat „egynél akciónak” szeretik nevezni. Az egyenl akciónak tömeges és ismétlődő megnyilvánulásával szemben azonban már több figyelmet kellene fordítani. Legnagyobb is meg kellene akadályozni, hogy ezek az egyenl akciónak útján, vagy társadalmi szerveződés által elterjedjen, vagy világhírnév. Ne hirtelenséggel nyit támadásokat a bíróság ellen, ha nekik nem tévesz ítéletet hoz. Ne hirtelenséggel „ítéleteket” olyan polgárok ellen, akik az állami jog szerint ártatlanok, sőt a törvényes jogrendnek szolgálatokat tesznek. Ne hirtelenséggel nyit ellentételt a nemzetgyűlés által elfoglalt ellen.

Az elnökség mindig a győzelem jele. S a győzelemmel szemben mindig az erő hódítja meg a tiszteket, mert a tömeg azt a hatalmat tiszteli csak, amely érvényt tud szerezni a magá akaratának.

URÁNIA

Pénteken Pénteken

Grand Guignol

A rémület árnyéka A vadlovak királya

Egy borzalmas epizoda vízió! Amerikai filmkülönlegesség

A szezon legnagyobb műsora! Világfilmek!

Ebert

birodalmi elnök koporsójára meghatót áhítattal hallunk a részvételtárcsázatok a világ minden tájáról. Mussolini, az orosz nacionalizmus vezére, *Kellogg* államtitkár, a konzervatív *Anglia* államtitkár, *Hughes* államtitkár, a demokráta *Amerika* politikus, *Herriot*, *Dawson*, *Paillard*, a francia kultúrminiszter képviselői egymás után meghajlik a gyász lobogóját az igazságszóló kiáltás előtt. A gyász esztendő először hajtotta meg a legújabb nemzet előt, a konzervativizmus először nyit kezét a káspolgári politikának, az industrializmus a szociális gondolatnak. A gyász szoham a halott személyeknek szól, hanem annak az esztendőnek, amelyet előre kellett és örökséget hagyott. *Ebert* ravatala körül ücszölöknek a nemzetek és a gyűlölködés, a nemzeti féltékenység és irigység, az állig felgyújtott ellenségeskedés helyett a béke, a feltámadás és az újépeítés esztendője hódolnak. *Ebert* sírjánál jelenik meg először a valódi népszövetség gondolata, amely nem büntetni és osztokolni akar, hanem a megértést keresi és az igazság, az élet felé vezető út ...

Téged is! péntektől

Renaissance Színházban

SPORT

× **Futball.** Egyetlen gólt sem rúgtak Csehszlovákia járt csapatának; viszont 11 góllal jönnék hazra. Vajjon ezt nevezik-e a magusvilág magyar football méltó reprezentálásának a külföldön?

Nagy konsternációt kelt az új törvényjavaslat, mely a nagy futballmérkőzések jövedelméből von le még 20%-ot. A futballszövetséget nem sajnáljuk, sem a nagy klubokat, viszont a célt, melyre levonják a súlyos összeget bizonytalanul látjuk. Azt még inkább hisszük, hogy a futballszövetség fog az olimpián stadion költségehez hozzájárulni, mint a kultuszakormány.

Vasárnap mérkőzések: *Vasas*—*UTE*, *MTK*—*III. ker.*, *TVE*, *Törökvs*—*KAC*, *FTC*—*BTC*, *NSC*—*BEAC*, *VAC*—*Zugló*.

× **Vívás.** Az *NVC* versenye pénteken 5 órákor kezdődik a törversenyvel. Több mint 80 induló és győzelmű tiszteleddik teszik a szezon egyik kiemelkedő eseményévé a versenyt.

Kiskomédia

RÖTT és STEINHARDT

10 előadás a február március — Kertész 6 órákor

Budapesti Nemzetközi Vásár

1925 április hó 18-27

Kendezi a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara

Nagyarányú vízum- és utazási kedvezmény!

Lakáselőjegyzés! Kiállítók jelentkezhetnek és felvilágosítás nyerhető a Vásárhozánál V. Szemere u. 6

PAPLANT arban, minőségben, kivitelben a legelőnyösebben kaphat **Blaunál, VII, Királyi ucca 19** az udvarban.

Mindennemű gazdasági gépeket a legelőnyösebb araktárról szállít:

Dénes B. rt. Budapest

Központi iroda:
V, Váci út
98

MINTARANTAR:
Budapest VI, Vilmos császár út 61
SURGONYCIM: „DEBERT“

Réz, vasbútor sodrony, ágybetét, gyermekkocsik elismert jóminőségű fogva legelőnyösebb **Mikker** gyárában, VII, Dohány ucca 6. szám, Telefón József 124-12

Tűz ellen biztos a harcodd,
Hogyha veszel **MINIMAX**-ot.

MAGYAR MINIMAX RT.
VI, Rózsa ucca 85. • Telefon: 37-31.

Marica grófnő és Arvácska legsikerültebb híveitől hanglemeken kaphatók **HANGSZER-OTTON** **FEKETE MIHÁLY**-nál Budapest, VIII, József körút 9.

KRÚDY GYULÁNÉ
GYERMEKOTTHONA MEGNYÍLT

BUDAPESTEN

A II. KER., HÜVÖSVÖLGY LEGSZEBB HELYÉN
PÁFRÁNY ÚT 7 — TELEFÓN: 89-23

2 éves kortól elfogad nevelésre gyermekeket. Hízkúrák, sportok, nyelvek, legelőrangú svédjé mintára vezetett gyermekotthon Villa-rendszer, kert. Állandó orvosi felügyelet

Drót Drótfonat Drótárak

Stadler Mihály rt. VI, Teréz körút 41

Lipótvárosi Demokrata Kör tagjai részére
Leves
izletes házikoszt
Sült, kórtés
tészta vagy sajt
naponta 12 órától 3 óráig!
Menü: 22.000 K
Fischer J. vendéglős

SZAKORVOSI rendelő vér- és nemi betegok részére
EZÜST SALVARSAN OLTÁS
Hendelés egész nap. Rákóczi út 32. sz., I. em. I. Rókusai szomben

Külföldi illatszerek és kozmetikai különlegességek
BALASSA HUNGARIA
DROGERIA Budapest,
VIII, József körút 13

Bútor hálószobai, ebédszobai, szalonigaztűréskai, sezióni, márnaci, konyhai legelőnyösebb készpénzárán kaphat VII, Akácfa ucca 53. **KRÓN** (Dob és Wesselyévi ucca között).

SZABÓ SÁNDOR
Irodacikkek és írógépek-kellékek szaküzlete
V. ker., Sziget ucca 4-6. sz.
TELEFON 193-67 SZÁM

Sternberó
KIRÁLYI UDVARI HANGSZERGYÁR
Eltáporjuk a régi árakat!
Demokratapárti tagoknak 10% engedmény
BUDAPEST
VII, RÁKÓCZI-ÚT 60 (SÁJATPALOTA)
A KÜLFÖLDI LEGHÍVÁLTÓBB ZONGORÁK
- ELŐNÉLŐ SZALONJA

Háló, ebédlő,
úrizsoba, meglepő olcsó árban
ORION, Andrásy út 52. Bejárat Eötvös uccában

Hajszálakat a szőről végleges
kiváltás teendősséget
Dollák Savolta, Budapest, VI, Andrásy út 38. I.
„KORALÉ“ hajeltávolítószert szétkúrdása utáni
Specialis szepitő- és ránc eltávolító. Szépség-
ápolás. Szemölcsirtás, kvarternyakkezesek. (Prospektus)

Fodor Testnevelő és Vivóintézete

Specialitás:

gyermektestnevelés!

TELEFONSZÁM: 9-96

IV, Petőfi Sándor ucca 3

Nézzén a tükörbe, hisz Ön követi!
Használja a „VEGETIV FORTE“ tablettát és oly karesú lesz mint barátja. Kapható boltokból minőségben
„HUNNIA“ gyógyszerár Budapest, Erzsébet körút 56
Egy doboz ára 21.000 kor. Teljesen ártalmatlan növényi anyagokból készült. Orvosok ajánlják

Leitersdorfer D. és Fia

esászári és királyi udvari szállítók

üzlethelyisége
IV, Szervita tér
5

Britt, skót és ír szövetségű különlegességek eladása

BUTOR legelőnyösebb RUBIN-nál
VII, Wesselyévi u. 47

Villányi pezsgő
(Schaumburg-Lippe herceg udó pincéje)
1911-es és 1913-as töltés.

Műbutor kiállítás!
Úri-és háloszoba különlegességek
Hiteképeseknek fizetési kedvezmény
TROTZER ES WIDDER BUTORIPARI RT.
Budapest VII, Wesselyévi ucca 18. sz.

Elsőrangú román import

bükk hasáb tűzifát
vagóntételekben is

azonnal szállít:

PROSYLVANIA RT.
TELEP: JÓZSEFVÁROSI P. U. X. SZÁMU KAPU
TELEFÓN: J. 90-72. KÖZP. IRODA: V. NADOR U. 21

LÁTTA? Nyaktekendőim, ingeim, gallérjaim
már horogvám, készítyüm? Nehezt
úrváltókat, úri út 16 (Kálvin tere)

„PYRAMIS“
MAGYAR FÖLDÉRTKÖSÖK ES FÖLDÉRLÖK
KERESKEDELMII RÉSZVÉNYTÁRSASÁGA

Budapest, Teréz körút 26
Részvénylőke: 1.600.000.000 K

Bankosztály, Übbonosztály, László, teómag-vezetőosztály
Sz. műtárgy-értéktámasz-üzleti és biztosítási osztály

Világédegyárúház

Budapest VIII, Népszínház ucca 29

Több vagón nehéz piros és kék zománcedény érkezett raktárunkra, melyet utólrhetetlen olcsó árakon árú-
sítunk. Nehéz piros lábas vagy fazék 1 liter 2 liter 3 liter 4 liter
21.500 33.500 39.500 46.500
kék zománcedény 28.000 K. Üveg, porcelán- és zománcérettel teljes
konyhafelszerelések gyári árakból

POLGÁRI SZERVEZKEDÉS

DEMOKRATA NAPTÁR

Március 6. péntek.

Belvárosi Demokrata Pártkör. Választmányi ülés (8). — XVIII. választókerület. Ifjúdemokrata előadás. *Vértes István: Anatole France* (8).

Március 7. szombat.

Központi Demokrata Kör. Vitaezt a magánalkalmazotti-törvényjavaslattól. Előadói: dr. Gyenes Ferenc. — XVIII. választókerület. Alcsosod (9). — Belvárosi Demokrata Pártkör. Hangverseny (8). — Lipótvárosi Demokrata Kör. Hangverseny (9:10).

Március 8. vasárnap.

Központi Demokrata Kör. A XI. választókerület Vámszónyi-vasorája (8). — Angyalföldi Polgári Kör. Jókai-ünnep.

Március 9. hétfő.

III. kerületi Demokrata Társaskör. IX. kultúrset (8).

Március 10. kedd.

XVII. kerület. Társasvasora *Hajdu Marcel* dr. pártelnök fizetletere (8).

Március 11. szerda.

XVIII. választóker. Választmányi ülés (8).

Március 12. csütörtök.

Központi Demokrata Kör. A X. választókerület Vámszónyi-vasorája (8). — Belvárosi Demokrata Pártkör. Társasvasora. Előadó: *Burucs Marcel* (8).

Március 13. péntek.

XIV. választóker. Választmányi ülés (8).

Március 14. szombat.

Lágymányos-Kelenföldi Polgári Kör. Márciusi ünnepély (129). — Központ. Hangverseny (8). — XVII. kerület. Márciusi ünnepély. Szónok: dr. *Fabian Béla*. — XIX. kerület. Músort est (8). — XVIII. kerületi Demokrata Kör. Márciusi ünnep. Előadó: *Zsombor Géza* (8). — XIX. ker. Demokrata Kör. Márciusi ünnep. Előadó: dr. *Köröndy Zoltán* (8).

A Demokrata Párt szervezetei

Országos Nemzeti Demokrata Párt (VI., Teréz körút 7. Telefon 25-10, 198-05).

I. ker. Demokrata Kör.

I. Kelenföld-Lágymányosi Polgári Kör (Gellért kávéház. Telefon J. 85-47. Pártnap: szerda).

II. ker. Demokrata Kör (II. Margit körút 40. Tel. 42-88. Pártnap: kedd).

III. Választókerület Demokrata Pártja (II. Margit körút 40. Pártnap: kedd).

III. ker. Demokrata Társaskör (III. Kulesár uca 1. Pártnap: szerda).

IV. Belvárosi Demokrata Pártkör (IV., Magyar u. 50. Pártnap: csütörtök).

Lipótvárosi Demokrata Kör (V., Kóhary uca 4. Tel. 69-76. Pártnap: kedd).

Belső Lipótvárosi Demokrata Kör (VII., váls. kerület, V., Kóhary uca 4).

Központi (VI. ker.) Demokrata Kör (VI., Teréz körút 7. Tel. 25-10, 198-05. Pártnap: szombat).

XI. választókerületi Nemzeti Demokrata Pártja (Teréz körút 7).

Angyalföldi Polgári Demokrata Kör (XII. váls. kerület, Útca uca 4).

Demokrata Asztaltársaságok: I. *Reiss Dávid Asztaltársaság* (Kariák vendéglő). — II. *Demokrata Barátok Asztaltársasága* (Központi Demokrata Kör. összejövetel csütörtökön). — III. *Bathory Asztaltársaság* (Bathory kávéház, összejövetel hétfőn). — IV. *Bródy Ernő Asztaltársaság* (Blaska vendéglő, Sziv u.). — V. *Turul Asztaltársaság* (VI., Szondi u. és Felsőerdősor u. sarok, vendéglő, összejövetel szerdán). — VI. *Polgári Jótékony Asztaltársaság* (Lovrana kávéház). — VII. *Első Budapesti Asztaltársaság* (Teréz körút 17. Kómvés vendéglő, összejövetel kedd).

Erzsébetvárosi XIII. Választókerület Demokrata Pártja (VII. Rákóczi út 18).

Erzsébetvárosi Demokrata Kör (XIV. vál. ker. VII. Király u. 65. Tel. J. 119-57. Pártnap: csütörtök).

Erzsébetvárosi Nemzeti Demokrata Pártkör (XV.-XVI. vál. ker. VII. Danjanich u. 51. Tel. J. 45-29. Pártnap: szerda. Társasvasora: szombat).

Erzsébetvárosi Demokrata Kör (XVI. vál. ker. VII. Thököly út 80. Tel. J. 81-24. Pártnap: szerda).

Zuglói Polgárkör Demokrata Kör (Schultheiss-vendéglő, zuglói villamosmegállónál. Pártnap: csütörtök).

Józsefvárosi Nemzeti Demokrata Pártkör (XVII. vál. ker. VIII. Rákóczi út 4. Tel. J. 94-93. Pártnap: kedd. Társasvasora: szombat).

Józsefvárosi Polgári Demokrata Kör (XVIII. vál. ker. VIII., Déry u. 16. Pártnap: csütörtök). Minden hó első szombatján kultúrsetje és társasvasora. Szerdán és pénteken ifjúsági est.)

Józsefvárosi Nemzeti Demokrata Pártkör (XIX. vál. ker. VIII. Baross u. 84. Telefon J. 110-11. Pártnap: szerda).

Ferenévárosi Nemzeti Demokrata Kör (IX., Ferenc körút 1. Tel. J. 49-73. Pártnap: és társasvasora: csütörtök).

Külső Ferencvárosi (XXI) Nemzeti Demokrata Kör (Mészélyi kávéház, Úllói út 95.)

Közbányai Nemzeti Demokrata Párt (X., Liget tér 2).

Újpesti Nemzeti Demokrata Párt. Rákospalotyi Nemzeti Demokrata Párt. Pesterzsébeti Nemzeti Demokrata Párt.

Kispesti Nemzeti Demokrata Párt. Monori Nemzeti Demokrata Párt. Miskolci Nemzeti Demokrata Párt. Györi Nemzeti Demokrata Párt.

Mi újság a pártkörökben?

— A Lágymányos-Kelenföldi Polgári Kör kereskedelmi szakosztálya február hó 26-án *Reitzer* Emil előadása alatt értekezletet tartott, mely alkalommal dr. *Glückstahl* Lajos a legújabb adórendeleteket ismertette és bírálta nagy szakértelemmel. A tanulságos és élvezetes előadást *Kramer* Adolf, a kör elnöke mondott köszönetet az előadónak.

— A Lágymányos-Kelenföldi Polgári Kör febr. 28-án, szombaton este társasvacserőt tartott, melyen rendkívül nagy számban vett részt a kerület polgársága. *Kramer* Adolf elők üdvözölte a megjelenteket, elsősorban *Fabian* Béla dr. nemzetgyűlési képviselőt és nejét, valamint *Nagy* Vince dr. nemzetgyűlési képviselőt, *Balross* Béla a polgári-összetartás fontosságáról beszélt, majd *Nagy* Vince szöfött a szánalás teoretikái gazdasági viszonyokról, *Fabian* Béla pedig a polgári társadalom öntudatának felébresztéséről és neveléséről. A kör tagjainak nevében *Reitzer* Emil köszönte meg az élvezetes előadásokat.

— A III. Választókerület Demokrata Kör vasárnap, március 1-én tartotta meg alakuló ülését, a Krisztina körüti Nagy Zsuzsanna-féle vendéglőben. Dr. *Bródy* Ernő és *Benedek* János nemzetgyűlési képviselők felszólalása után a jelenlévők megalakultnak mondták ki a III. Választókerület Demokrata Körét és elnökké dr. *Kleiner* Arthur ügyvédet, al-elnökké *Bévez* Vilmos állatorvost és *Pallós* Pál hírlapírórt választották meg.

— A III. kerületi Demokrata Társaskör kereskedő és iparos szakosztálya vasárnap, március 1-én tartotta felolvasó ülést. *Steiner* Dezső elnök megnyitó szavai után *Bródy* Ernő dr. tartott érdekes előadást a gazdasági kérdésekről. Most buszolja meg

Bámulatosan olcsó izletes és kiadós

magát — mondotta beszédében — az a kereskedelem- és iparosellenes irányzat, amely gazdaságilag csak kilhasználta a városi lakosságot, de azért másodosztályú állampolgárokat degradálta őket. Elvisekelhetlen adóterhek nehezéknek az iparra és kereskedelemre. Annyi adó terheli az ipart és kereskedelmet, hogy az összeállásnak be kell következnie. A kereskedők és iparosoknak saját érdekében kell a Demokrata Pártot támogatni, mely az ő bajaikon akar segíteni.

— A Belvárosi Demokrata Párt csütörtökön, márc. 3-án társasvacserát tartott. *Deutsch* Mór elnök megnyitó szavai után *Simonyi* Simon dr. főtákar olvasta fel *Huska* Vilmos nemzetgyűlési képviselő levelét, aki betegsége való hivatkozással mentette ki távollmaradását. *Perkaly* Imre a megjelent *Fabian* Béla nemzetgyűlési képviselő érdemeit méltatta, majd *Fabian* Béla mondott beszédet. A Demokrata Pártnak minden egyes híve és tagja misszionárius — mondotta —, aki a szeretet hívét a viszonyok mai elvadásra köszepette. Ha mi ki tudunk békülni ellenségeinkkel, akik országunk legszebb gyöngyöitől, hatalmas és értékes területeitől és véreink millióitól fosztottak meg bennünket, miért nem tudunk kibékülni egymással. Budapest

Mele egybefűgg az ország életével és Budapestnek kell a községi választásokon példét mutatnia az országok a reakció megbuktatására.

— A Belvárosi Demokrata Pártkör pénteken, március 6-án választmányi ülést tart, mely folyó ügyekkel és a választások előkészítésével foglalkozik.

— A Lipótvárosi Demokrata Kör ifjúdemokrata február 25-én szépen sikerült Ady-előadást rendeztek. *Engedi* Emil mérnök leugyított beszédében utalt az Ady által megalapított modern költői iskolára és azokra a küzdelmekre, melyeket neki és követőinek a művészeti konzervatívizmussal vívniuk kellett. *László* György tartott ezután előadást „A diadalmak Ady” címmel. Végzetekintett a magyar társadalmi élet fejlődési fázisaira és azt Balassa, Csokonai, Petőfi és Ady költői irányával hozza összefüggésbe, majd a XX. század világirodalmi irányát ismerteti és beállítja a szomorú magyar jelenét az összeomlás látnoki szemmel megjáruló zseni iradalmi újítását, életérőst, fejlődését. „Vér és arany” tetőpontjától a „Halottak éjén” svár jövendőlést. A nagy létszával fogadott előadás után *Gál* Jenő dr. mondott az elhangzottakkal kapcsolatban néhány politikai említekezést, a szeretetnek és megértésnek, a megbecsülés és kiegyensúlyozásnak ez a spontán megérkező mintegy előre megteremtett a szerzetlenség és alázatosság új, szomorú korstakt, a letargia, fásultság, a gyűlölet alapjének terőftogatását.

— A Lipótvárosi Demokrata Kör márc. 7-én fel 10 órákor műsort este rendez, melynek műsorában többek között *Békassy* László, *Radnay* Evzsi szerepelnek. Vendégek szívesen látnak.

— Angyalföldi Jótékony Nőgyűlet. Az Angyalföldi úriasszonyai megalakították az *Angyalföldi Jótékony Nőgyűletet*, mely alakuló közgyűlést, szerdán, márc. 4-én tartotta az Angyalföldi Polgári Demokrata Kör helyiségében. Elnökö lett *Gáspár* Fülöp, ügyvezető elnök *Cserháti* Margit, főtákar *Szigeti* Sándorné, titkar dr. *Simonyi* Béla.

— Az Angyalföldi Polgári Kör márc. 8-án Jókai-ünnepélyt tart. Előlekezőként *Benedek* János nemzetgyűlési képviselő mond, *Lenkey* Györgyi Jókai-verseket szaval. *Brown* Teréz szongorán, *Singer* Ipolyka hegedűn játszik. A Kültügyi Dalkör hazafias dalokat énekel.

Szerencse a Kávészűszében

— A XIII. kerületi Demokrata Kör helyiség-avató ünnepélyt külön ekkönk számol be.

— A XIV. választókerület Demokrata Kör pénteken, márc. 13-án választmányi ülést tart, melynek tárgyszorozatán tagfelvételt és a közgyűlés előkészítése szerepelnek.

— A XVII. kerületi Demokrata Kör márc. 14-én, márciusi ünnepélyt rendez, melyen *Fabian* Béla dr. méltatta az ünnep jelentőségét. Az ünnepélyen *Vörös* János, *Fehér* Artúr szavalművész és *Komlóssy* Emma szerepelnek meg.

— A Józsefvárosi Demokrata Párt pártirodája. A *Józsefvárosi Demokrata Párt* pártirodája (XVII., XVIII., XIX. választókerület, Rákóczi út 59. földemelet, telefon: J. 18-03) megkezdte a törvényhatósági választásokat előkészítő működését. A választópolgároknak minden szervezkedéssel, választásokkal és felszólalással kapcsolatos kérdésben szívesen áll rendelkezésre.

— A XVIII. kerület Demokrata Köré pénteken, február 27-én fontos és nagyjelentőségű esemény színhelye volt. Az egyes kerületi ifjúdemokratai gyűlések egybe, hogy megbeszéljék az Ifjúdemokratai közös szervezetének alapjait, melynek nagy szerep lesz a választások előkészítésénél és az az megelőző agitációnál. *Zimmermann* Dezső megnyitóját után az egyes kerületi képviselők számoiták be a kerületi ifjúdemokratainak helyzetéről és eddigi működéséről és elhatározták dr. *Virág* Gyula, *Engedi* Emil, *Pakots* György, dr. *Vető* Miklós és *Sebestény* Ernő dr. felszólalása után, hogy a kerületek új közös értekezletet gyűlének össze, ahol már az elhangzottak alapján konkrét javaslatok fognak elhangzni az Ifjúdemokratai együttműködés szempontjából. Ez az értekezlet, kedden március 3-án a *Lipótvárosi Demokrata Kör*ben folyt le, ahol már 50 tagú intézőbizottságot küldtek ki az ügyek idősleges intézésére. A XVIII. kerületi összejövetelt társasvasora követte, melyen *Fabian* Béla nemzetgyűlési képviselő is megjelent és felszólalt az ifjúság szervezkedésének fontosságát és jelentőségét hangsúlyozta.

— A XIX. kerület Demokrata Körében március 4-én, szerdán este *Iron* Dezső mérnök tartott tanulságos előadást a modern technika legújabb hatalmas vívmányáról, a rádióról. Ismertette az elektrotechnika fejlődését a legújabb idők napjainkig és rámutatott arra, hogy a tudomány fejlődésének legnagyobb részét a háború szolgálatába állították.

Kathreiner Kneipp Maláta kávé

Hat hét múlva feleletet adhatsz Wolfféknak mind- azért, amit a polgársággal teitek Gondolj rá és ne feleljts!

Elégtétel Beregi Oszkárnak

Az Erzsébetvárosi Demokrata Kör felléptette szombati estélyén

A XIV. kerület demokrata köre mindig elől jár a demokrata szervezetek között a kulturális munkában. Az elmúlt héten is olyan kulturális eseménynek volt színhelye, mellyel felejtethetetlen módon írta be nevét a mai idők történelmébe mert alkalmat adott Budapesti közönségének arra, hogy élvezhesse Beregi Oszkár új regén népszerű művészetét és tüntethessen a terror ellen, mely miatt a nagy magyar művész nem léphetett másutt fel Budapestén.

Percekig tartó taps köszöntötte a terembe lépő Beregit, akit a kör nevében Magyar Miklós elnök üdvözölt:

— Meleg szeretettel üdvözlöm Önöket a Demokrata Párt nevében, főúdvözlő mindenként szívem egész melegséggel, aki azért jötték ma ide, hogy visszaszerezzék azt a támaszt, azt a sértelet, amit egy nagy tehetséges európai színművész keresett a magyar kultúrán, a magyar liberalizmuson zótott a reakció. Üdvözlöm a nagyszerű művészt, azok nevében, akik annyit tapasztaltak az ő felejtethetetlen művészetének és akik nem lehetnek ma itt jelen, mert a terem kiesi a befoglalásukra. Gondolatban tapsolnak ok most is néki és szeretettelük, szívvelük, lelkeikkel küldték ide és bocsánatot kell kérem mindazoktól, akiket a magyar színművészet ügyei érdekelnek, hogy az idő rövidsége miatt nem tudtam mindannyiukat értesíteni. Különösen bocsánatot kell kérem Bethlen miniszterének úr ó excellentiájától, hogy nem tudtam költő időben őt értesíteni, mert ő bizonyára előtört volna és nagy öröme lett volna Beregi Oszkár művészetében. De sajnos más terem miatt a miénk nincs Budapestben, tűzfűzők minden terem Beregi Oszkár színművész részére, fűzfűzők a Lloyd helyisége, ahol ezelőtt és azóta mindig bálkát rendeznek, tűzfűzők a Zenekadómia, ahol azelőtt és azóta mindig hangversenyeket adnak. De ne térdelünk meg, Nem Beregi színművésznék ügye ez, hanem mindannyiunk ügye, kik szeretik ezt a hazát, kik azt akarják, hogy a beke, a rend munkája álljon végre helyre. Ha nincs látosság, ki a békét és rendet biztosítani tudja, a polgárságunk kötelessége, hogy maga biztosítsa a rendet, a békét.

— En nem akarok ebbe a gyönyörű szép meleg estélybe politikumot belevinni.

— A mai estély kultúrát akar szolgálni és ha mégis egy pár mondatot mondok ez csak az, hogy hol vannak azok a liberális vezetők, akiknek fel kellett volna szavukot emelni a kultúrátörvény ellen, hol, merre vannak ezek a nagyszerű férfiak most, amikor a liberalizmusot végigkérjük, lábball tiporják, merre botorkálnak ok a magyar széklet éjszakában. Megint esendsek, megint nincsenek jelen a kultúra liberalizmus védelmében. De nem baj! Mi demokraták megcsodáljuk, hogy ha harc van, elől megyünk a tűzvonalban, nem is kívánjuk, hogy mások megérjék elől. De figyelmeztetjük a liberális urakat, hogy ez a harc sokkal nagyobb jelentőségű, mint azt így első pillanatra látszik, mert ez a magyar kultúra, a magyar liberalizmusnak harca a reakcióval szemben, amely most is meg akarja mutatni, hogy még erős és az történik ebben az országban, amit ő akar. Mi demokraták felvesszük velük szemben ezen a vonalon is a harcot és végig harcoljuk míg igazunkat ki nem vivjük. Itt legendás liberális vezetők jöttek majd utánunk, mi akkor már más harcmezőn harcolunk majd újra a magyar demokratáért, a magyar szabadságért, it majd inkasszaljátok be a nagyszerű közönségtől a kivívott eredményért az elismerést.

Tisztelet Hölgyeim és Uraink! Nem véletlen az, hogy ebben a teremben a magyar kultúra nagy értékeit védelmünkbe vesszük, nem véletlen az, hogy amikor Alexander Bernádot kiűldözték az egyetemről, itt tartotta meg első felolvasását a magyar drámairodalomról, az sem volt véletlen, hogy Marcell Henrik, kit szűntlen az egyetemről száműzték, itt tartotta meg első gyönyörű előadását, és az sem volt véletlen, hogy ma este itt bővízlünk Tized Beregi Oszkár, a magyar színművészetnek kiváló mesterét, ki, amerre jártál a világon, dícsőségét, szeretetét, elismerését szerzettél a magyar névnek, ahol egy magyar író, vagy költő művét interpretálod, ott dícsőségét szerzettél mindenkettőlöknek. És most is, Beregi Oszkár, te zenészi, nagy művész, veled van százezrek lelke, veled van ez szomorkodó, hogy nem hallhatják, nem élvezhetik esodás művészetét. És ebben a szent gyönyörű pillanatban, úgy érzem, besugárzik a falakon, rádió nélkül, a lelki közönségek erejével forva, az irántad érzett igaz szeretet és hallom most is százezrek tapsát, kik lelkesen szent lélek tapsolnak néked, mint amikor Hamletet és Árva Lászlót játszottad. Legyen ez néked visszafutás, míg vissza jössz melő helyedre, a Nemzeti Színházba. Mi nem nyugszunk addig, hogy ez minél hamarabb bekövetkezzék. És most, ha külföldre mész,

a sok, végtelen halálansággal szemben, e sok gonoszsággal szemben, amit itt tapasztaltál, ez a meleg estély adjon néked erőt arra, hogy bízzál a magyarban, mert magyar vagy és szent missziót teljesítesz, ha a külföldre járod és újra dícsőségét szerzed művészetekkel hazának. Feledd a halálanságot és feledd a gyerekeket, ha visszajössz, ok tapsolnak néked.

Pakots József emelkedett ezután szóásra.

— Szeretném — mondotta többek között — ha kitarthatnának ezek a falak, hogy mindazok résztvevessenek ezen az ünnepen, akiknek fáj az a brutalitás, mely a magyar művészetet érte. Látjuk, hogy egy magyar művész a külföldön kénytelen vándorolni és a magyar kultúra dícsőségét idegen nyelven hirdetni. Szíve egész melegséggel vágyódnék hazra. És ennek a művésznék nincsen helye a magyar színpadon. A legnagyobb művészi tragikumot látom ebben. Azt az ifjúságot, melyet én ismerek és szeretek, lelkiismeretellen emberek fővezették. Be szeretném Beregit bonyolítani, hogy az ifjúság, mely oly sok magasztos órák köszönhet neki, nem halálra íráta. A magyar társadalom szeretettel üdvözlő téged, kedves barátom, bármint is üdvözlök az nea eszélekre. A te ügyed minden becsületos magyar ember ügye. Ezután a széklet köszöntött mind a megjelenőket és mindazokat, aki a mai ünnepet lehetőséget tette. Nemsokára hallani fogjuk Beregi szavát — fejezte be beszédét — és minden idegszálunkkal vágyva várjuk azt az időt, amikor ismét meg fog szólalni a magyar színpadon Beregi szava.

Pikler Emil a munkásság szeretetét tolmácsolta. Csörgő Hugó a magyar színpad szerzők szeretetének és szimpátiájának adott kifejezést. A fiatal magyar művészegeneráció nevében Baló Elenor beszélt. Bibó Horváth János pedig a Nemzeti Színház, művészt vette védelmébe, akik szeretik Beregit és féljálják távoztát.

Tüntető ováció kíséretében állott most fel szóásra Beregi Oszkár.

— Úgy érzem magamat — mondotta — mint egy

madár, mely egyedül maradt meg csapatából. Mindezt a társaimat keresem, akarhol is járjak. Elmentem Csehszlovákiába és felkerestem ott magyar testvéreimet. Elmentem keletre, Romániába, délre Jugoszláviába és nyugatra Berlinbe és azt éreztem, hogy mindenütt, ahol két magyar kezét nyújtja egymásnak, Magyarország van, az én hazám van. Miért jöttem haza! Mert vágyódtam hazamba visszatérni! Levelet kaptam egy amerikai vállalkozótól, melyben azt írja, hogy ne rontsam el a dolgom azzal, hogy amerikai utam előtt hazajövök, mert ottan, mint hazájából elűldözött művészt úgy fognak ünnepelni, mint senkit előttem. Ekkor éreztem, hogy nem szabad hazámat a megvetés pródjául odavetnem. És amikor a Színészvetség felkért engem, hogy lépjek fel a nyomozók színesek felségélyezésére, örömmel tettem leget a hívó szóra. És a Színészvetség meg azt sem tartotta érdemesnek, hogy kimentes magát hangversenyem elmaradása miatt. Nem tették ezt, mert zsidó vagyok. Nem hagytak szóhoz jutni, de a mai este emléket most ölthetem magammal. Meg fogom leltem mélyen örülni ennek a felejtethetetlen óráknak emléket, melyért hálás szívvel mondok önöknek köszönetet.

Gal Jenő mondott ezután melyhatású, magas szárnyalású beszédet, melyben Beregit, a művészt és magyar hazafit ünnepelte, majd általános kívánságra Beregi Oszkár szavalt el néhány magyar verset, tomlólo hatást kelteve.

Végül Magyar Miklós elnök beszélt az ilusztrált művésztől és a következőket mondotta:

— Köszönöm szeretem Néked ezt a gyönyörű estét; hogyha nem tudnám úgy megköszönni mint ahogy azt kellene, ezt tudl be meghatározásomnak. Ha nem tudnám mindazt szavakkal elmondani, amit itt az arekon leolvastok, ha nem tudnám elmondani azt, ami itt a hallgatóság szívéből, lelkéből kisugárzik, akkor néz e könnyes szemekre, amelyek rád tapadnak itt körökörül, vidd magaddal ezt a képet, mert több szeretetet, több melegséget még művésznék nem kaptott. És hogy külső jelét is megadjuk annak, hogy mennyire szeretünk, mennyire tisztelünk, hálásak akarunk lenni azoknak akikért te idejöttél, hogy értük a hangversenyen fellépjél. „Beregi Oszkár” névre a Demokrata Párt 10 millió koronát adományoz.

A XIII. választókerületi Demokrata Kör klubavató ünnepe

Befejeződött a fővárosi Demokrata Párt szervezkedése

A XIII. kerület Demokrata Köre tegnap tartotta helyiségváto vacsoráját a párt vezérének, Vásonyi Vilmosnak és képviselőtársainak, valamint a testvérekörök vezetőinek jelenlétében. Kreister Jenő v. törvényhatóság bizottsági tag üdvözlölte a megjelenteket. Utána Sebestyén Ernő dr. szóalt fel.

Földi Béla az elkövetkező küzdelem tájékoztatásában látja, hogy meg kell szüntetni azt az időt, amikor Budapestben nem a lakosság nagy tömege, hanem egyes kerületi klikkék uralkodtak. A Wolff-rezsimról kevés mondanivaló van, mert annak tettele saját bőrünkön tapasztalhattuk. A Demokrata Párt szervezkedésének nem az a célja, hogy hatalmába kerítse a városi hatalmat, hanem, hogy a szociáldemokrácia szervezkedése mellett megteremtse a polgárság szervezkedését. Ezután átadta az új kört a párt vezérének, Vásonyi Vilmosnak.

Leherman Mór a kereskedelemben és ipar súlyos helyzetéről beszélt. Nagy és ósági cégek jelentenek féltékenységet, megnök esodás és a pénzügyminiszternek nincs más szava ezeknek a bajoknak látván, mint az a hírhedtél vált mondanis: „Hullón a férges”. Itten kijelentésekkel szemben nem létérdeke minden kereskedőnek az az páthoz csatlakozni, mely egyedül képviseli az érdeket. A gazdák hitelle sűrűs a kormányának, de a kereskedelem hitellel, felcsigésítéssel nem törődik. A Nemzeti Bank nem azoknak ad váltóhitelt, akiknek ezzel meg segíteni lehetne, hanem azoknak, akik esodál meg nagyobb jóvelelemre tesznek szert. De ha kap is hitelt a kereskedő képes-e egzisztálni a mai 25-30-35%-os kamatok mellett. Meg kell szüntetni a felesleges közizmeket is. A kormány intézkedései megölték a tranzitkereskedelmet is, melyre Magyarország és Budapestet pedig földrajzi felvése egyenesen predestinálta. A forgalmi adót sem hajlandó esokkenteni, vámhittelt csak az kaphat nagynehezen, akiknek néhány háza van Budapesten. Mindent meg kell tenni, hogy ez az állapot megszűnjön és ezért kell minden erejével a kereskedelemnek és iparnak a Demokrata Párt zászlaján alá sorakozni.

Vásonyi Vilmos emelkedett ezután szóásra. A mai politika — mondotta — nem az, ami volt. Régen a politika időtöltés volt, ráérő emberek szórakozása, ma a politika kenyér, a megélhetés lényege. Azt jelenti, hogy napról-napra foglalkozunk

kel az élet bajjával, gondjával, nekünk tehát a gyakorlati élet politikáját kell csinálnunk. A politika dönti el, hogy van-e egyelőre jog, szabadság, a polgár megkapja-e a gazdasági életben azt a jogos támogatást államtól és fővárostól, melyet azoktól, akik az a adóllétreböl élnek, elvárhat. Ebben az országban azonban nincs egyelőre jog és megszűnt a jog erejébe vetni hit. Itt mindekit annyit ér, amennyi realitás hatalmat és felelősséget adhat képvisél. De rá nem tarthat-e a mai urakon legalább arra, amivel a felvilágosodott abszolutizmus érvelt, hogy az elkövetett jog és közbiztonságok helyébe jöjjék az adó polgárainak és adott kulturális fejlődést. Ebben az országban ma több az ember, mint amire szükség van, de kevesebb a produktív ember, mint ahányra szükség lenne. Gazdasági bajainknak egyik fő oka az ország megsemmisítése, de ezt mi nagyon tetetjük azzal, hogy az erők összefogása helyébe az erők szétforgólasát, a szeretet helyébe a gyűlöletet tessük. Ezután rámutatott a szanálási program gyengésségeire, majd beszélt arról, hogy a városok bajait nagygyűrés annak közelebb, hogy agrárius képviselőket választottak, akik városellenes politikát folytatnak. A bekövetkező küzdelemben vissza kell szerezniük — folytatta — a városihoz Budapest népének, mert ez lesz a jelölés a döntő küzdelemre a reakció ellen.

Benedek János, majd Pakots József szóalt fel, aki rámutatott a pártasági jelentőségére és felelősséget minden érzétes demokratáért, hogy amint a szociáldemokraták minden felesleges, azt elindulást állerkelőt pártjuk lapját támogatják, támogatás a demokrata párt lapját „A Polgár”. Végül Bródy Ernő szólt arról a gazdasági problémáról, mely polgárság adóllétreböl folyik és amelyből, ahelyett, hogy építene, akar forditának hatalmas összegeket, hogy kurzuszavarok néha el nem szállított lakóira adjanak elégeteket. Az ország hálás lehet Pakots Józsefnek, hogy arról a manóverrel lerántotta a leplet.

Bródy Ernő beszéde után véget ért a nagyszerű ünnepély.

Felölös szerkesztő: Dr. Hajlu Marcell
Felölös kindó: Zsombor Géza

Üzemvezető: Gunesch György.